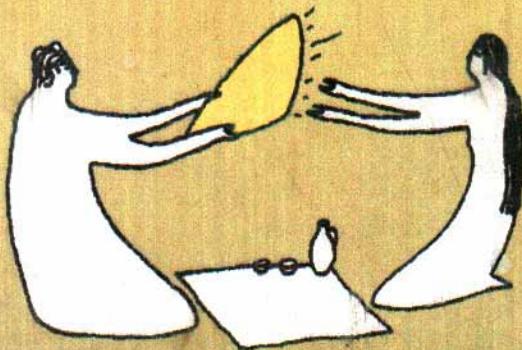
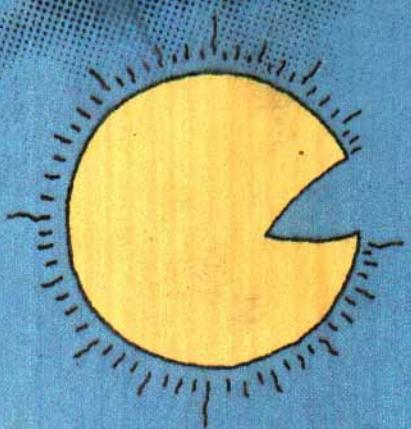

خاطره‌ها

محمد حسن طهماسب پور شهرک (هیروز)

خاطره‌ها

محمدحسین طهماسب پور شهرک

(میرزا)

انتشارات تهران صدا

نشر قصیده

طهماسب پور، محمدحسین، ۱۳۲۸-
 خاطره‌ها / محمدحسین طهماسب پور شهرک (میرزا).—تهران:
 تهران صدا: قصیده، ۱۳۸۱.
 .۲۸۱ ص.
 ISBN 964-6411-63-0: ۱۵۰۰۰ ریال
 فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.
 ۱. شعر ترکی—ایران—قرن ۲۰. ۲. شعر فارسی—قرن ۱۴. ۳. الف.
 عنوان.
 ۸۹۴/۳۶۱۱ PL۳۱۴/۶۹۲ خ ۹۴۲
 م ۸۱-۱۸۳۰ کتابخانه ملی ایران

- انتشارات تهران صدا
 خاطره‌ها (شعر فارسی و ترکی)
 محمدحسین طهماسب پور شهرک (میرزا)
 ● ناشر: تهران صدا، قصیده ● بهار ۱۳۸۱ (اول)
 ● طرح و اجراء: پارمیس ● مدیریت فنی: اکبر میرزا خانی
 ● تیراز: ۳۰۰۰ ● طرح جلد: آروین - با استفاده از طرح اردشیر رستمی
 ● چاپ دلارنگ: ● لیتوگرافی: پامهر ● صحافی مهتاب
 ● حروفچینی: گیتی عباسی
 ● قیمت: ۱۵۰۰ تومان
 ● حق چاپ برای ناشر محفوظ است
 شابک: ۹۶۴-۶۴۱۱-۶۳۰ ISBN: 964-6411-63-0
 تهران - کوی نصر، خیابان ۳۶، شماره ۱۷، طبقه همکف
 تلفن: ۸۲۶۸۷۷۸۲ - ۸۲۶۹۲۸۱ فکس: ۸۲۷۶۴۴۳
 صندوق پستی: ۱۴۹۵۷۶۷ TehranSeda@yahoo.com

صمد بیزه اُویرتدى!

دریالارا گئتمە بى
صمد بیزه اُویرتدى
غیرت شرافت ندیر
صمد بیزه اُویرتدى
غلط لرى پوزماگى
صمد بیزه اُویرتدى
کیم تو خويور کیم گئير
صمد بیزه اُویرتدى
حق قاپى سین آشماگى
صمد بیزه اُویرتدى
دوشمانا يامانلىقى
صمد بیزه اُویرتدى
رحمان کیم شیطان نه دى
صمد بیزه اُویرتدى
دوغرۇنۇ صداقتى
صمد بیزه اُویرتدى
خرافاتدان قورتول قاج
صمد بیزه اُویرتدى
كىنه دن مهر ياغار
صمد بیزه اُویرتدى
اوېرنىب اوېرتەمە بى
لالە سياق بىتمە بى
پىس ياخشى عادت ندیر
ان ياخشى سوقات ندیر
ديكتە اينشا يازماگى
جهلين كۈكون قازماگى
كىم بىزه يالان ئىثير
كىم قازانىر كىم يئيير
اوشاقلار قونوشماگى
ناحقة دولاشماگى
دوستا مەربانلىقى
يارماغا قارانلىقى
درد، نە، درمان نە دى
كفر نە، ايمان نە دى
جرئى شهامتى
پوزماق كەنە عادتى
ریاكارىن اوجون آج
گله جە يە يوللار آج
نيفتردن عشق دوغار
ايشيق ظولماتى بوغار

معلوللارى بوراخماق	ائشىپ رىشه نى تاپماق
ىمىزە ئۆپۈرەتدى	اوېاق آياقا قاخماق
كۈر اوغلو سون ايوازىن	چىلى بىللىن آوازىن
ىمىزە ئۆپۈرەتدى	عاشىقىن، سۆزۈن سازىن
عەد لە وفانى	رافاقتى صافانى
ىمىزە ئۆپۈرەتدى	وظيفە يە ايفانى
يولۇن ئىش يوخوشۇن	علمى دىنلە ئۆرۈشۈن
ىمىزە ئۆپۈرەتدى	دوپوشلىرىن آخىشىن
طبقاتى، اصادادى	تعريفى انتقادى
ىمىزە ئۆپۈرەتدى	مىستىدە فريادى
حاکىم و مەحکوم كىمدىر	ظالىيم كىيم مظلوم كىمدىر
ىمىزە ئۆپۈرەتدى	حۇرمەت نە محروم كىمدىر
چىشمە و سراب ندىر	قلم نە كتاب ندىر
ىمىزە ئۆپۈرەتدى	شور و انقلاب ندىر
كارگىرلەر يولداش	ىمىد كىندىلە سىرداش
ىمىزە ئۆپۈرەتدى	شعور، حرڪەت، تلاش
ىمىزە ئۆپۈرەتدى	ىمىد چىرپىنان اورك
بەھروزا نابىلە	ىمىد يعنى اۋېرنىڭ
ىمىزە ئۆپۈرەتدى	سلام وطنە الله
	اوشاقلار ىمىد گىلە
	ىمىزە ئۆپۈرەتدى

كىنگە بىزىرىنىڭ
بىزىرىنىڭ

نىشىپ

آذىر

صمد به ما یاد داد

یاد گرفتن، یاد دادن، پیوستن به دریا، رویش لالهوار را صمد به ما یاد داد
عادات خوب و بد، غیرت و شرافت، بهترین سوغات چیست؟ صمد به ما یاد

داد
نوشتن دیکته، انشا، پاک کردن غلطها، ریشه کن کردن جهل را صمد به ما یاد داد

کی به ما دروغ می‌گوید، بافنده کیست، مفت خور کیست؟ صمد به ما یاد داد
همزبانی با بچه‌ها، حقیقت‌یابی، درافتادن با ناحق را صمد به ما یاد داد
با دوستان مهربانی، سرسختی با دشمن، شکافتن ظلمات را صمد به ما یاد

داد
درد و درمان چیست، رحمان و شیطان کیست، کفر و ایمان چیست؟ صمد به ما یاد داد
جرئت و شهامت، راستی و صداقت را، دور ریختن عادات کهنه را صمد به ما یاد داد
مج‌گیری ریاکاران، دوری جستن از خرافات، پیش به سوی آینده را صمد به ما یاد داد

تولد عشق از نفرت، مهر از کینه، پیروزی روشنایی را صمد به ما یاد داد
ریشه و علت‌یابی بیدار شدن و به پا خاستن را صمد به ما یاد داد
آوازه چنلی بئل، کوراوغلو و ایواز و پیام عاشقها را صمد به ما یاد داد
صفا و رفاقت، وفای به عهد و ایفاء وظیفه را صمد به ما یاد داد
بینش جهانی، فراز و نشیب راه و شیوه مبارزه را صمد به ما یاد داد

حیب ساھرہ

انسانی دوشونجه لر بیر آرمان شاعیری
زامانلا آددیملایان یننی زامان شاعیری
شعرلر سطیر - سطیر اوره ک دؤیونتوسودور
صادقین آیناسی حقیقت گوزگوسودور
آنلاغین - عدالتین معرفتین جارچیسى
بشرين سعادتى، اوتون همى، آرزوسى
غلبهده ووروشدا خلقينين کتارىنداد
وطن عشقى شاعيرين قانيندا - دامارىنداد
او يازير قان تؤکنلر كتاب ياندىرانلاردان
باطلى مظلوملارا حق ايناندىرانلارдан
ساھر، معنا، محتوا، مبارزه شاعیرى
انسانى پياملارдан مدافعه شاعیرى

ایسته ییب فانوس او لا گئجه يول آزانلارا
شیمشک او لا ملتین آمالین پوزانلارا
یولا ایشيق سالا تاشمع تک اريیب يانیب
پروانه تک عشقینده آتش لره او لا دنیب
اونون ایده آلیدیر سحر دوغسون قیزیل گون
خوشبخت او لوب انللرى هرگون اندسین توی - دوگون
وطنین قیزی - او غلو ایشيق لیغا چاتسینلار

قلم و کتاب، چشمه و سراب، شور و انقلاب را صمد به ما یاد داد
صمد دلسوز دهقانان، صمد رفیق کارگران، حرکت و تلاش را صمد به ما یاد

داد
صمد قلبی تپنده، صمد یعنی آرمان، صمد یعنی فهمیدن، صمد به ما یاد

داد
سلام بر ایل و وطن، به بهروز و نابدل، بچه‌ها پیش به سوی خانه صمد، صمد
به ما یاد داد

نادانلىغى پئيلەيىب جهالىتى آتسىنلار
ساوادلى - باجاريقلى، فراست ھوشلو شاعير
دل اهلى، قلم اهلى دونياڭورۇشلو شاعير

نفتردىر باشدان - باشا ظالىملىر، شاهلارا
قلمى سەسونگودور بوتون عاليجاھلارا
اوپىرە دىر، زنجىرى قىر، زندانى يىخ، دوش يولا
قورتولوش آختارانا دئىير: ساغدان چاپ سولا
اختناق مئيدان وئرير رياكارا، صوفىيە
اويازىر، اوياشايير حقيقىت دئىيە - دئىيە
شاهچىلار مدح أللەيىب، باش ايندە شاهلارا
اوشعرينى حصر ائدىر فريدونا، اوختايىا
بالاسى اعدام اولان آنالارين شاعيرى
آتالارى دىدەرگىن بالالارين شاعيرى

اونون مەدوھى اولموش سولغۇن اوزلۇياناقلار
مېيۇھ - چۈرە كىيئىنە بات بات يئىينەن اوشاقلار
گىچىدى دەۋولت مدارلىق دولتلىر خىرىنندن
دفاع ائتدى كىندچى نىن، ايشچى نىن امەيىندن
قادىيە: رين حقوق اوونون باش آرمانى
بوحقوق آلماغا سىلكەلەيىر دونيانى
سلام يازىر تېرىزە، يوردسوز لارا، يئرسىزە
فرشىن تختەسى اوستە رنگى سولان نىركىزە
ھەمەردا ولدوورۇشدا ھندوستان، ويتناما
عصيانلارى توشلاadi استعمارا شىطانا
ساھەر، زندان، شىكنجە، باسقىن، ظفر شاعيرى
قورخمايان - يورولمايان سورگون، خطر شاعيرى

شعرىن نوعلرىننە مىيىلسىز بىر اوستاددى
نىمادان بلکە قاباق يئنى لىيگى ياراتدى

ویژه‌نامه حبیب ساهر، پیک آذر اسفند ۸۰

مختلف وزنلرده مین‌لر بیت شعر دئییب
آنجاق وزن و قافیه اوونو اسیر ائتمه‌ییب
مرا می‌تک شعری ده گئدیب اولکه‌دن گئنیش
ایرانی دادونیانین شعر ایله ائتمیش تائیش
وصف اندیر گؤزه‌للری بوتون گؤزه‌للیکلری
اما اوونو محو ائتمیر اوگوزه‌للردن بیری
داغ باغینی چوخ زامان شاختابوران دوتسادا
اوگوزله بیربایرامی ماراقلانیر باهارا
اووسویالیزمه، علمه آلقیش دئییب مین کره
باش اییب عدالت، صنعت، فنه هنره
بورولمايان، دورمايان، سئوینج اميد شاعيرى
تاريختين، وطنى نين قوچاق، ايگيد شاعيرى

به حبیب ساہر

شاعر آرمان و شعور، شاعر نوآور و همگام با دوران
در سطر سطر شعرها تپش دل پیدا، آئینه صداقت و حقیقت، جارچی فهم و
عدالت و معرفت.

هم و آرزویش سعادت بشر

در شکست و پیروزی همراه خلق، عشق وطن در رگهایش.

از جladان کتابسوز، قلب‌کنندگان حقیقت می‌نویسد

ساهر، شاعر محتوا و مبارزه، مدافعانه‌های انسانی

در تاریکی‌ها چراغ راه رهروان، آذرخش بر سر دشمنان، آرمانهای مردمی
شمغ جانش در روشنایی راه سوخته، وجودش پروانه‌وار عاشق روشنایی
عاشق آفتاب و روشنی، عاشق شادی خلقها

خواستار سعادت انسانها و نابودی جهل

شاعری باهوش و فراست، با جهان‌بینی، اهل دل و اهل قلم

آکنده از تنفر به شاهان و ظالمان، قلمش نیزه است بر دل جهل

زنجیر بگسلان، زندانها را خراب کن، راه بیفت - رهایی می‌خواهی در جناح

چپ باش

اختناق دعوت به ریا کاری واو حقیقت را فریاد می‌زند

وقتی کاسه‌لیسان مدح شاهان می‌گویند او اوتای و فریدون‌ها را می‌ستاید

شاعر مادران اعدامیها، شاعر تبعیدشدگان

ممدوح او بچه‌های گرسنه و رنگ پریده

قید ریاست و دولتمداری را زد، از دهقانان و کارگران دفاع کرد

در دفاع از حقوق زنان، دنیا را تکان می‌دهد
تسپریز را یاد می‌کند؛ آوارگان از وطن را از دختری رنگ پریده روی دار قالی
می‌نویسد
همدرد مبارزین و بیت‌نم و هندوستان، در قبال استعمارگران و شیاطین
ساهر شاعر زندان، شکنجه، بی‌باک، خستگی ناپذیر
شاعر سبکهای مختلف، جزو نوآوران قبل از نیما
هزاران بیت شعر دارد اما اسیر وزن و قافیه نبوده
ایران را، با شعر دنیا آشنا کرد، شعرش همچون آرمانش جهانگیر
ستایشگر زیبایی‌ها، اما فریب هیچ زیبایی را نخورد
باغ و دشتش گرچه غالباً یخنده‌ان و مهآلود است، او منتظر بهار است و

عاشق نوروز

به دفعات علم و سوسیالیزم را ستوده، در پیشگاه فن و صنعت و هنر سر خم

کرده است

شاعر

خستگی ناپذیر امیدها و شادی‌ها، شاعر قهرمان وطن خویش.

بەزاد خان

دئىيلر خاطراتى ايزله مىه
گئدىرىك شىمشكى عزىزله مىه
تىرىزىن شاعرانه تورپا غينا
گئدىرىك سىدرى ده يارباغينا
گئدىرىك شىمشكى چاخانداڭورك
قاش آتىب گۈزۈوروب باخانداڭورك

* *

دئىيم آققىش سىزە خوش احوالىزا
قوربان اولسۇن جانىم گىندىن يولۇزا
مندە دكتىر مېيىنى ئۆپورم
باشىنا بول سلاملاڭول سېپىرم
بوگۈزلىك ده انسان آرتاپىلار
بىئەلە يوسف بازاردا آز ساتىلار
شهريار تك و وقارى يوردو موزون
ياشاسىن شن و اولسۇن عومرو اوزون

* *

بىزدە تەراندا نىسىگىل ائىلە مىشىك
قازانى چومچە نى قەلى لە مىشىك
سېلىميشىك كىپر يېگىلە قاپ باجانى
چىكمىشىك صحنه يە جوان قوجانى

بوردا بهزاد خان دی کاندیدیمیز
جشنه دعوت دی کل تبریز یمیز
سولانیب گولله نیب ادب چمنی
میزبان جمعه صابر انجمنی

۸۰/۶/۲۰

بهزاد خان

آقای بهزادی گفت با آقای مشروطه‌چی به تبریز پرواز می‌کنیم
گفتند در ردگیری خاطرات به بزرگداشت شیمشک (دکتر مبین) می‌رویم
به دیار شاعرانهٔ تبریز، به باغ یار در سردرود
می‌رویم رعد و برق عشه و غمزه «شیمشک» را ببینیم
گفتم مرحبا، خوش به حالتان، قربان راه و مرامتان
من هم دکتر مبین را می‌بوسم، سلام و گل نثارش می‌کنم
انسانی به این والاپی، همچو یوسفی در هیچ بازاری پیدا نمی‌شود
همچون شهریار، افتخار وطن – زنده باشد و دلنشاد
ما هم در تهران آستانه را آب و جارو زده‌ایم
کاندیدای ما اینجا برای بزرگداشت بهزادخان بهزادی است – همه تبریز به
این جشن دعوت است
گلستان ادب آبیاری گشته – میزان نیز انجمن ادبی صابر است.

مظفر دوغولوبدور، مظفر ياشايابا جاق

آداموار او نو گورسن دنياني سن گئوررسن
يا خشى ليغين گوركمى انسانى سن گئوررسن
او نون حضور ينداسان او رين صفالاينر
سيلينير پاس باسميشلار رو حيه ن جلا لاينر
آداموار كى دنياسي كىچيك دير افزو كيمى
آداموار عملى ده ها وادير سؤز و كيمى
مجلس وار كى اورادا حاكمدى تزوير، ريا
گئوررسن او مجلس ده سن هارا مجلس هارا
شاعر وار مدح دئير شاعر وار غزل يازير
كيمى سى بير خاطره چوخودا گئوزل يازير
شاعر وار گورور فقط او زكى دين او ز شهرىن
دئير افز شاعرى وار آيريجا اولكە لرين
بيريد وار اوزونو خالقينا با غلى گئورور
گئورور دنيالارى دا قالالى آغلى گئورور
گئوزلر لين گئوزل لين بينمك ايسته بير او
آلowan بير خلتله بزنمك ايسته بير او
مظفر دوستوم منيم بىلە بير شاعر او لوب
بو يوك بير خلق آناسى خلق اوچون او نو دوغوب
مظفر دوغولوبدور مظفر ياشايابا جاق
بونلارين وقارىنى تارىخلىر داشايابا جاق

مظفر زاده شد، مظفر باد

کسانی هستند که دیدارشان دنیایی است، مظہر نیکی و انسانیت
حضورش باصفا، از آن روحیه می‌گیری
آدمهایی هستند دنیایشان مثل خودشان کوچک، گفتار و کردارشان باد هواست
مجالسی برپا می‌شود که تزویر و ریاب آنها حاکم، نگاه می‌کنی توکجا و آنجا کجا
شعرای مدح گو و غزلسر او خاطر نویس داریم گاهی خیلی زیبا هم می‌نویسن.
شاعری هست خودش وزادگاهش را می‌بیند، می‌گوید سرزمنی های دیگر خود
شاعر دارند.

یکی هم خود را خادم خلق می‌داند، و در خدمتش به انسانها فراتر از مرزها
می‌اندیشد - زیباترین را می‌پسندد، خلعت سرخ می‌طلبد.
رفیقم مظفر از این تبار است، مادری بزرگ و مردمی، او را برای مردم زاده است.
مظفر زاده شد، پیروز باد، تاریخ، وقار و بزرگی اینان را بر دوش خواهد کشید.

سالگرد تولد آقای درفنسی

خالی است جای تو

به مناسبت قوت جانسوز بهمن چهاربادیان

بهمن ماه ۷۵

الفبای وفا و عشق را آموختی رفتی
جگرها سوخت زان داغی که از آن سوختی رفتی
به بهمن ماه زیر بهمن هجران تو ماندیم
ز حسرت جان بهمن آتشی افروختی رفتی

***

بر تخته سیاه نوشته عزای تو
اندر کلاس و مدرسه خالی است جای تو
حرف تمام اهل سخن ذکر خیر تو
انشای جمله مدرسه‌ای‌ها صفائی تو
تاریخ درسها چوبه آذر به جان رسید
آموزگار دادنشان رد پای تو
با یاد تو به مسجد و میخانه سر زدم
اینجا هوای کوی تو آنجا دعای تو
ای زاده کریم و کرامت نمردهای
باشد هزار قافله دل در قفای تو
دنیایی از تأثر و دریایی از فسوسی
قاصر زبان و لوح و قلم در رثای تو

یکی بود یکی نبود
مردی بود و محکمه‌ای
با هزاران وکیل، میلیونها قاضی و ناظر، یک میلیارد شاهد.
یکی بود یکی نبود
هزاران نفر محکوم و تیرباران شدند
نه یک وکیل، نه یک قاضی، نه یک شاهد.

به این دادگاه رفته بودم
بهمان دادگاه خود را که پس از آن رفت
به این دادگاه رفته بودم
این دادگاه را که پس از آن رفت
به این دادگاه رفته بودم
این دادگاه را که پس از آن رفت
به این دادگاه رفته بودم

ای زن

نشنید کسی تونیز مادر بودی
ای زن
فریاد در گلو
تغییر بدہ تغییر
والفجر ولیال عشر
تضمین از حافظ
مرد میدان خطر می خواهم
الای شاه

ساغلی غینا (به سلامتی)
خونین شهریده (در خونین شهر)
هوشی مین

نیمه پنجم نیاز
بسهمسخارج مدیشنه

نشنیدکسی تو نیز مادر بودی

قتل زنان در مشهد

۸۰/۵/۱۷

هر لحظه به دام دگری وابستی
اما تو چنانچه می‌نمایی هستی

خیام

شیخی به زن فاحشه گفتا مستی
گفتا شیخا هر آنچه گویی هستم

بدکاره و زشتخوی عنوانت کرد
دیروز همو بود که بدنامت کرد
***

شعر و ادب و دفتر و هم خامه گریست
عالیم به عزا نشست و بیگانه گریست
***

سامان و سری داشتی همسر بودی
نشنیدکسی تو نیز مادر بودی

قداره جهل و فقر بی جانت کرد
بر قتل تو حکم داد مفتی امروز

بر رنج دل غمزدهات نامه گریست
آن راهد آشنا اگر شادی کرد

بر مادر خویش ناز دختر بودی
فریاد زدی آه کشیدی افسوس

ای زن

از بهرگسستنش بپا خیز
از چهره، نقاب جهل برگیر
عفت تو کجا؟ وکوی و برزن
گه مادر بچه‌ها بخوانند
بر جور زمانه محمل ای زن
اینگونه که لاف می‌زنی تو
دخترچی شده است‌گرده شوهر
غافل ز چم و خم زمانه
نه بیژنی و نه اکبری تو
نی روم و فرنگ و ارمنستان
جای تو بود حرمسراها
رد کردن حرف او گناه است
بی‌جیوه و مفت و بی‌مواجب
دستت تهی است در نهایت
در زندگیت دخیل باشد
یا امر بر از پدر، برادر
از گفت و شنود بی‌نیاز است
کم ارزش و مفت، گاه اعلالت
گه مال فقیر و ناتوان است
درخواست کند زن بکارت

ای طوق ستم به گردن آویز
بگشای ز دست و پای زنجیر
نام تو بود چو عورت ای زن
کم عقل و ضعیفه‌ات بدانند
ناموس و عیال و منزل ای زن
گردیده مثل مگر زنی تو
گویند پسر گرفته همسر
از بهر تو است کنج خانه
کبری و فاطی و آذری تو
این کشور ماست مهد ایمان
گر خوشگلی و ظریف و زیبا
در خانه تو را پدر چو شاه است
گردیده تلاش بر تو واجب
ناید به حساب کار و مزدت
باید که یکی کفیل باشد
همواره به دست شوی بنگر
کار تو همیشه سوز و ساز است
زن پیش حقیر مثل کلاست
در بورس بود گهی گران است
تن داده خودش به هر دنائت

مشتاق به دست اول است او
صدتای دگر به صیغه اما
در کار حقوقیت دخالت
حیثیت ارزهای بپاشد
قاضی رانسیرزدی به ارزن
اندر دیه باز نصف مردی
در ارض چونیمه آدمی تو
دست تو نصیبیش آب سرد است
آداب و رسوم و کیش و آئین
بی شوهری یعنی جسم بی سر
یک مرده عروسکی ببر گیر
کفگیر و ملاقه میل و دمبل
جانم توار خوب نیست ورزش
چشم از پی خواستگار بر در
جیبیش پرو توب توب باشد
غیر از توزنی ندیده باشد
از بهر محبت خرس کن
چشمش به یکی تو سیر باشد
منتج بشود به بدیباری
تا آید و اوفتد به پایت
با پوششی از کفن برون شو
افسار به دست شوی بسپار
بر توسط فنون خانه داری
بی چانه و بی چک و بهانه
کاری منما خلاف رایش
دستی نزئی به کار تازه
بارش بکشی چواب گاری
اندر همه حال اوست آقا
باید که بزایی بی کم و کاست
در عمر نگیر سربه بالا

مشکل بپسند و بددلس است او
باشد زن عقدیش چهار تا
شایسته نه ای تو بر وکالت
وقعی به گواهیت نباشد
بی مرد حضور صدنفر زن
گر قتل کنی و کشته گردی
گیرم که فقیه عالمی تو
فامیل همه به نام مرد است
یکسویه علیه تو قوانین
ده ساله شدی دهنده شوهر
از بازی و کوچه چشم برگیر
بسپار به ماهابهات دل
قانون نهاده بر تواریش
همواره بباش فکر شوهر
نذری بنمایه خوب باشد
بی مادر و پریده باشد
جادو و دعا و چنبری باشد
انشاء الله که سربه زیر باشد
اظهار نکن که دوست داری
بگذار بساید او سراغت
با رخت عروس خانه اش رو
زن نوکر و مرد هست سالار
مرد است و وراست نان در اری
تو آشپزی و کنیز خانه
مخدام و مطبع شوبرایش
کاری نکنی تو بی اجازه
از گرده تو کشد سواری
زن بردهای است و مال مولا
گر میل پدر ز تو پسر خواست
چون بچه نیاوری به دنیا

تسليم بشوبه بارداری
بر هر ستمی تو راست طاقت
باید که دهد اجازه کتاباً
باطل شود حکم شیخ فتح الله
بهر که بمیری و نباشی
گوشی نبود تو را بدھکار
از بھر گسستنش به پاخیز
از چھرہ نقاب جھل برگیر.

بر سقط جنین حق نداری
او راست اجازه طلاقت
پاسپورت طلب کنی تو فرضاً
از مـرز بـرون نـعوذ بالله
ایـوـایـ اـگـرـ توـبـیـوـهـ باـشـیـ
قـانـونـ جـزاـنـمـودـهـ تـکـوارـ
ایـ طـوقـ سـتمـ بهـ گـرـدنـ آـوـیـزـ
بـگـشـایـ زـ دـسـتـ وـ پـایـ زـنـجـیرـ

فرياد در گلو

تواي فرياد مانده در گلو از جور استبداد
همای بخت تو خونين پر است از تيغ بس جلاد

در فش کاوه در دستان و تو پتکی فروود آور
بيفکن زير و روکن سلطنه ضحاک بد بنیاد

بكن عصيان بر تعبيض و جهل و نارواييها
دهد طوفان خشمت خرمن بياد را براباد

چه جانان اندرین ره رفته از قومت به قرباني
فداکاري همزمان گردد را مبراز ياد

به پا و بگسلان زنجيرها از گفت و كردارت
اگر صد سال ديگر بنده باشي نيسني آزاد

تغییر بده تغییر

جان بر لبم از تعییر دلتنگم از این تفسیر
این حقه و این تزویر تغییر بده تغییر
از محنت محرومان این گوی و این میدان
گر مرد رهی یک آن جایز نبود تأخیر تغییر بده تغییر
فریادی و پیغامی قانون بدین نخجیر تغییر بده تغییر
برساز زاندیشه فرهاد وشی تیشه
کاخ ستم از ریشه و این کنه سرای پیر تغییر بده تغییر
بر پرده نوپرداز طرح دگری انداز
تصویر دگر آغاز باطل بکن این تصویر تغییر بده تغییر
وقت است هلا ای دل از لاک درا ای دل
شعری بسرا ای دل اکسیر شود اکسیر تغییر بده تغییر
بنمای به شب خورشید، امید بده امید
باایست چه سان رزمید زین شیوه یکی تدبیر تغییر بده تغییر
بر رزم کسی شاید یک لحظه نیاساید
شوریده دلی باید مغزی پر و دل چون شیر تغییر بده تغییر

الفجر ولیالٰ عشر

به درخواست «برادری» سروده شد

مردها زنها جامعه در تب	پیرها بچه	کوی و برزن ها
دست می یازد بر خس و خاشاک جانش اندر لب	یاد آن والفجر ولیالٰ عشر روز دشمن شب	می شود آغاز عالمی دیگر روزِ نوزیبا
مدحه از نهاده از نهاده از نهاده از نهاده	آنچه نادیده است سالهارؤیا	گونیا گشته آخر دنیا
دیده ها بیند گوش می شنود می خروشد دریا	دوده ها گشته به پا شور و غوغای همه جا	قطره ها جمع گشته
همه جا پیش سالهای ک لحظه	به پیش سالهای سالی بیش	لحظه ها سالی بیش
بهمن پنجاهفت	ابرهای تیره در خفا کرده کمین	تانتابد خورشید
همه ملت در گیر	اندرین گیرا گیر	آسمان یار زمین
اندرین ما سرد	حق و باطل بستیز	بهمن این ما بهین
آندرین یار زمین	ماه دین و آیین	دل ز غمها و تپید
آندرین ما سرد	لحظه ای گشته رها	زنده شد خاطره ها
بهمن این ما بهین	دهه نور و امید	دهه خون و قیام
آندرین یار زمین	شفق سرخ دمید	دهه فجر رسید

می شود پایان این شب یلدا	نورمی آید	ماه می تابد
می رود برباد	سوخته در بند	دیو استبداد
	کوخها آباد	کاخها لرزان
	می نشینند داد	جای ظلم و جور
	می زند فرباد	یکصد املت
	مرگ بر بیداد	زنده عدل و داد
	چشمها روشن	مرده ها زنده
بر در و دیوار این همه انسان، دیده ها حیران	اندر آن دوران	
می دهد فرمان	انقلاب است این	
می گنداز بن می گند ویران	هر چه سد باشد	
	دهمین روز از فجر این دهگان	بیست و دو بهمن
اندر آن صحنه ملت ایران چیره گشت آن روز خون بر شمشیر		
زیرو رو گردید کاخ جور و کین	ملتی پیروز	
	مرگ بر بیداد	گشته ایم آزاد.

آلا ای شاه

زدی تهمت ز رسوای به تبریزی و قزوینی
نسب دادی خراسانی به او باشی و بیدینی
توای مغور، حتی نوک بینیت را نمی‌بینی
آلا ای شاه این خلق است، او باش و اراذل نیست
به میلت گر نشد کاری طرفداری ز باطل نیست
به توب و تانک می‌بندی، اراکی، راهدانی را
نجف‌آبادی و تهرانی و قم و اصفهانی را
به نیرنگ و ریا افکنده‌ای پی، کامرانی را
چنین رفتار با اصحاب نعمت کار عاقل نیست
آلا ای شاه این خلق است، او باش و اراذل نیست
به میلت گر نشد کاری طرفداری ز باطل نیست
به تهدید و حیل فریادها را در گلوکشته
به خون رادمرادان دست خود تا مرفق آغشتی
به شالیزار عشق و صلح تخم کینه را کشته
که جز نفرین و لعن پاکدینان بر تو حاصل نیست
آلا ای شاه این خلق است، او باش و اراذل نیست
به میلت گر نشد کاری طرفداری ز باطل نیست
خبر می‌دادی از دنیای پستیها و نامردی
دمادم حادثات از ینگی دنیا پخش می‌کردم
خبرهای خودت هم پخش کن نامرد اگر مردمی

که حق بین دیگران و خویشتن را فرق قایل نیست
آلا ای شاه این خلق است، او باش و اراذل نیست
به میلت گر نشد کاری طرفداری ز باطل نیست
خبرهای خودی باید شنید از موج بیگانه
خدایا کی شود آباد این ویرانه کاشانه
کنم از مسجد زهد و ریارو سوی میخانه
برفت هوش از سرم ای عاقلان این دل دگر دل نیست
آلا ای شاه این خلق است، او باش و اراذل نیست
به میلت گر نشد کاری طرفداری ز باطل نیست
به زیر پا گذاری جمله قانون اساسی را
ز بخش برکنی افراد و احزاب سیاسی را
به اوجش می رسانی پیش ملت ناسپاسی را
از این بی شرمی و بی بند و باری خلق غافل نیست
آلا ای شاه این خلق است، او باش و اراذل نیست
به میلت گر نشد کاری طرفداری ز باطل نیست
هران کو سر فرو ناورد پیشت، گشت زندانی
عجب آنکه تواش بر رسم زندانی نمی دانی
دهی فتوی به مرگش بر چه میزانی به آسانی
به دیوان تو، مرگ و زندگی را حد فاصل نیست
آلا ای شاه این خلق است، او باش و اراذل نیست
به میلت گر نشد کاری طرفداری ز باطل نیست
خودت را همچنان علامه خودکامه می دانی
سرت بالا و با بادی به غب غب تندر می رانی
نه دانشجو ز تیغت در امان باشد نه روحانی
هلاکاین توده مردم عوام انسان و جاهم نیست
آلا ای شاه این خلق است او باش و اراذل نیست
به میلت گر نشد کاری طرفداری ز باطل نیست
گرفتی در حصارت خالق و مخلوق و ایمان را
غوروت کشته در عمق وجودت شمع و جدان را
کنی بر میل استبدادیت تفسیر قرآن را

چو دانی رای هیچ ارباب فنی در مقابل نیست
آلا ای شاه این خلق است، او باش و اراذل نیست
به میلت گر نشد کاری طرفداری ز باطل نیست
نیاید پیشگاه عدلت از حق بشر دم زد
به پیش قاضی در ماضیت از خیر و شر دم زد
روانبود به هر جنبده از توب و تشر دم زد
ز جان سیرست گر این جان بکف، جانی و قاتل نیست
آلا ای شاه این خلق است، او باش و اراذل نیست
به میلت گر نشد کاری طرفداری ز باطل نیست
تو کوچک می شماری بانداری هاگرانی را
نبینی مشکل مستأجری بی خانمانی را
حوادث بر فروزد آتش درد نهانی را
کنون این درد را اهلیست آقا بر تو شامل نیست
آلا ای شاه این خلق است، او باش و اراذل نیست
به میلت گر نشد کاری طرفداری ز باطل نیست
بپاکاین مردم سوریده را بر خویش سوراندی
بپا چون خرم خون خفتگان را پاک سوزاندی
بپا افلالکیان را خوار کردی خاک بنشاندی
چنین ننگی زپیشانی تو، هیهات زایل نیست
آلا ای شاه این خلق است، او باش و اراذل نیست
به میلت گر نشد کاری طرفداری ز باطل نیست.

تضمین غزل عمران صلاحی

ساغلی غينا

حق آياقلانمادا افسانه لرين ساغلی غينا
خلق تاپدانمادا دردانه لرين ساغلی غينا
«ايچيرم باده مى ديوانه لرين ساغلی غينا»
«اودقانادلى دلى پروانه لرين ساغلی غينا»
گؤرۇنور شئھلى بنفسه باشى چكمىش قىنى نا
لاه نزىس ده پريشاندى ندن وارلىغى نا
«باخىرام شىشە دالىندan ياغىشىن سالخى مينا»
«آى بولودلار دولو پىمانه لرين ساغلی غينا»
يازگۈنۇقارالەدى قارەلى قىشلار باشيمما
گۈرۈنور مشتىرىدى اىرى باخىشلار باشيمما
«نه اوپونلار گتىر يېلر بوتانىش لارباشىما»
«ايچىرم ايچىگىمى بىگانه لرين ساغلی غينا»
أغلاماق بسىدى گولوم عمروموده بىردىفعە دەگول
گول گول آچسىن سنى ساقى گول آچىلىسىن بوكۇنۇل
او جافرىياد او لا جاقلاو وئرە جىكلەر يئنە گول
«آياق آلتىا گوپىن دانه لرين ساغلی غينا»
گونلار آيدىنلا شاجاق سۆزۋەرىم آندايچىرم
يئتى شروقتى اوگۇن دىرى خزفدىن سئچىرم
«بئله قالماز آچىلار پاسلى اوّركل اىچىرم»
آچىلان نىممەلى مىخانه لرين ساغلی غينا»

به سلامتی

حق زیر پا به سلامتی افسانه‌ها، خلق محاکوم به سلامتی دردانه‌ها
«می‌نوشم به سلامتی دیوانه‌ها و پروانگان آتشین بال»
بنفسه سر در گربه‌بان، لاله و نرگس پریشان برهستیشان
«از پشت شیشه حیران رشته‌های باران، به سلامتی ابرهای پیمانه پر»
در بحبوبه بهار زمستانی پیش آمد و برفی سیاه باریدن گرفت، چشمها بی
خیره می‌خواهند سر به تنم نباشد
از بلایایی که آشنایان به سرم آوردنده به سلامتی بیگانه‌ها می‌نوشم
گریه بس کن یکبار نیز بخند، به جان ساقی بخند دلها باز شود
«فرياد بلندی شده گل خواهند داد به سلامتی دانه‌های زیر پاله شده»
آينده از آن ماست دلم روشن است قسم می‌خورم، آن وقت سره از ناسره
معلوم خواهد شد
دلهای غم گرفته شاداب می‌شوند به سلامتی میخانه‌های نعمه‌دار...

خونین شهریده

دفاع خونین شهر
۵۹/۸/۱

کربلا میدانیدی طوفاندی خونین شهریده
قتلگه دیر، عشقler عرباندی خونین شهریده
کعبه‌نی ایران بوایل دشت خوزستان ائله میش
بت شکن اوغلانلاری قرباندی خونین شهریده
حق و باطل اوژ اوژه دورموش جنوب غربیده
گون تکین حقین یولو تاباندی خونین شهریده
بمبادان توپدان یانیبدیر اودد و توب آرواد اوشاق
چوخ آنانین گؤزلری گرباندی خونین شهریده
ائوائشیک خسته خانا مسکونی بئر لر مدرسه
قویلاتیب قان توپراغا ویراندی خونین شهریده
نوجوانلار حق یولوندا باش و جاندان کنچدیلر
دنیالار جانباز لیغا حیراندی خونین شهریده
اون ایکی سنتن ده چولقانمیش جوان نارنجگه
انه لابین ساخلاسین آلقاندی خونین شهریده
سک دگیل دزفول، اهواز اندیمشک و آبادان
اصفهان تبریز هم تهراندی خونین شهریده
مختلف اشار بس سنگر ده وئرمیش ال الله
خلقیمیز بیر جبهه‌یه توپلاندی خونین شهریده
ملتیم امپریالیزمین غربیده قبرین قازیر
یانکی یاویتناماکی دوراندی خونین شهریده
بیرلشیب کرد و عجم ترک و عرب لر ترکمن
چیر پینان بیر قلب تک ایراندی خونین شهریده

در خونین شهر طوفان است

دفع خونین شهر

۵۹/۸/۱

میدان کربلا، قتلگاه است، طوفان بپاست عشقها عریانند در خونین شهر
امسال کعبه ایران خوزستان است و فرزندان بتشکن به قربانگاه در خونین شهر
در رویارویی حق و باطل در جنوب غرب راه حق چون خورشید نمایان است در
خونین شهر

از بمب و توپ، آتش بپاست مادران گریان در خونین شهر
خانه، بیمارستان زیر آوار، ویران در خونین شهر
نوجوانان جانبازان راه حق، دنیا به ایثارشان حیران در خونین شهر
جوان دوازده ساله برای حفظ انقلابش نارنجک به خود بسته و غرقه در خون
است در خونین شهر

به یاری دزفول و اهواز، اندیمشک و آبادان، اصفهان، تبریز و هم تهران در
خونین شهر

اقشار مختلف در جبهه متحدد دست در دست هم در خونین شهر
ملت ما چون ویتنام غرب را گورستان امپریالیزم می‌کند
عرب، عجم، ترک و لر و کرد و ترکمن دست در دست، ایران چون دل واحد
می‌تپد در خونین شهر

پسوم گوش کن ای جان پدر

آذر ۱۳۶۸

به پسرم بابک داشن آموز سوم راهنمایی

و سلامی به علیزاده ببر
به هنرکوش هنرکوش هنر
شکر و شیر بهم آمیزد
حکمت از علم و عمل برخیزد
باخبر می‌کند از بحر و برت
یا به تاریخ بیفتند گذرت
تابدانی که چسان باید زیست
گم شود هر کو بران عالم نیست
یادگیریست برایش پاداش
بگذرد عمر به افسوس و کاش
ورزشی با حرکات نرمش
نعمتی است بسی بالازش
نیست از پرورش دل نگران
قدر تعلیم معلم را دان
همزبان من و مردی نامی
چیخاچ قیش گلی یاز ایامی
به حسن زاده شاعر به علی
گوسلامیست تراز اهل دلی
راه تو بی خلل از آفات است
تاکه پیروز و که را شه مات است
تابدارند عزیزت همگان
به قلیزاده و صافی برسان

پسرم گوش کن ای جان پدر
خواهی از شهره آفاق شوی
به سلیمی که علوم آموزد
آری از عالم جهان آباد است
سعی ساعی نرود از نظرت
قله ها با قدمش فتح کنی
جنگی یادت دهد این جامعه چیست
اجتماعی است پر از شب و فراز
حرفه و فن نظیری را باش
گر در این سن تونیاموزی فن
زادمه هری ز جهان ورزش
عقل سالم بدن سالم راست
گوش میدار به دینی قرآن
دلگران است و یاگر دونفر
بر پیامی به سوی بایرامی
ای زبان دان بسی ملتها
بسیار از بنده سلامی و گلی
آنکه آموزدت انشا، دستور
گر سلوکی به ریاضیات است
زنده‌گی صفحه شطرنج بود
محترم دار حیریم دگران
نک سلامی به مدیر و ناظم

فه شیریندی آزادلیق

سون

۱۳۶۵، به خواشن خواهرزاده ام حمید، درده

شاه واریسیدی ایراندا
شاهلارین یولاشیدی
ملکتی یـئیریدی
نفتی مـفه وـئریدی
زنـدانـا دولدورودی
ملـله هـیر گـولورـدـی
آخرـیر دـیرـدـی قـاتـلـارـینـا
جوـانـلـارـینـا جـانـلـارـینـا
بـیرـلـشـدـی بـوـیـوـکـ اوـشـاقـ
قـیـشـقـیرـدـی وـورـدـی اـیـاقـ
آـدـامـلـارـ قـانـا بـاتـدـی
قـورـخـمـادـی بـیـگـدنـ خـانـدانـ
ماـمـورـ لـارـینـ الـینـدنـ
هاـمـیـ چـیـخـدـی مـیدـانـا
دوـرـدوـ مرـدـ مرـدانـا
محـواـلـهـ بـکـ بـوـ شـاهـیـ
سـلـطـنـتـ الدـنـ گـئـتـدـیـ
نـفـتـ اوـغـرـوـسوـاـکـیـلـدـیـ
نـهـ گـوـیـچـکـدـیـ آـبـادـلـیـقـ

یـاخـینـ کـئـچـنـ دـورـانـدا
ظـالـمـلـارـینـ باـشـیدـی
خـلقـهـ یـالـانـ دـئـیـرـدـی
ارـبـابـیـ آـمـرـیـکـاـ یـاـ
دـیـسـنـهـنـیـ اـوـلـدـورـوـدـیـ
اوـزـیـ هـمـ نـوـکـلـرـیـ
مـبـارـزـ جـوـانـلـارـینـا
آلـیـرـدـیـ جـوـانـ جـانـ
سـکـیـزـ اـیـلـ بـوـنـدانـ قـابـاقـ
چـیـخـدـیـ خـیـابـانـلـارـا
مـامـورـلـارـ گـوـلـلـهـ آـنـدـیـ
قـورـخـمـادـیـ توـپـدانـ تـانـکـدانـ
شـاهـینـ ظـالـمـلـرـینـدنـ
مـلـتـ دـاـگـ لـدـیـ جـانـا
سـئـلـ اوـلـدوـ درـیـاـ اوـلـدوـ
بـوـشـاهـ بـوـشـاهـ بـوـشـاهـیـ
مـینـ اوـجـ یـوزـالـلـیـ یـئـدـدـیـ
ایـسـتـگـاهـ شـکـیـلـلـیـ
نـهـ شـیرـینـدـیـ آـزـادـلـیـقـ

زىستانى لرده چىخدى
قوولدى خان خوانلار
سىرمىادار فئodal
كىنده كارخانالاردا
شاه رېزمى قورتولدى
ملت چكىپ هورالار

آزادی

چو مرغ و تخم آن اجناسمان آزاد خواهد شد
همه آزادگشته مملکت آباد خواهد شد
تورم ریشه کن گردد گرانی رخت بر بند
بنای اختکار و محتکر بر باد خواهد شد
به چنگک های قصابان فراوان گوشت آویزند
که شیرین مشتری قصاب هم فرهاد خواهد شد
بخشکد ریشه فسق و فساد و رشوه و افیون
اگر مانده است ره گم کرده ای ارشاد خواهد شد
نه بیماری به چشم آید نه بیکاری تواني یافت
به مستأجر جماعت خانه ها بنیاد خواهد شد
نه آبی قطع می گردد نه برقی می رود هر دم
نه از شمع و چراغ موشی استمداد خواهد شد
دگرگون می شود آیین و رسم و سنت دیرین
بلی نظم نوینی در جهان ایجاد خواهد شد
رهائز قید قیمتها و حشتناک می گردد
دل «میرزا» به رؤیاهای شیرین شاد خواهد شد

خدایا

خدایا خط واحد رانگهدار
ز خیلی پیش بودم بنده ببزار
نگهدارش خدا چشم انتظاریم
خدایا خط واحد رانگهدار
بترسم نوبت خط باشد این بار
رفیق بس متین و باوقار است
خدایا خط واحد رانگهدار
رساند بنده را آخر سرکار
سواری تاکسی ارزانی اعیان
خدایا خط واحد رانگهدار
مبادا غفلت از این ورد و اذکار
خدایا خط واحد رانگهدار

ز دستم رفت تاکسی آن دل آزار
از آن نارنجی نازک فراری
خدایا خط واحد رانگهدار
بیاید همچنان با ناز و اطوار
مینی بوس از پی تاکسی روان است
خدایا خط واحد رانگهدار
به عهدهش اندکی مانده وفادار
به خونسردی و صبر و لنگ لنگان
خدایا خط واحد رانگهدار
که من مزد بگیرستم عیالوار
الای هم تبار بنده زار
خدایا خط واحد رانگهدار

گشته تحصیل رایگان

چیزها گر شد گران درس باشد رایگان
دولتی باشد ولیک می سtanند صdtoman
اسم آن خودیاری است بدتر از اجباری است
برده از من آبرو اینچنین و آنچنان
درس باشد رایگان

پول بهر ثبت نام گیرد از خرد و کلان
می شود این مدرسه جای از ما بهتران
درس باشد رایگان

کارمندم کارمند من ندارم یک قران
در دمندم در دمند اینم از سود و زیان
بارالهای این کمر خم شد از بارگران
این همه چانه زدم مهد علم است یا دکان
گشته تحصیل رایگان

خرج می روید بر ام از زمین و آسمان
در بهار مدرسه می وزد باد خزان
گشته تحصیل رایگان

پول سرویس می دهم جانشید در این مکان
زنگی از دست تو الامان و الامان
گر بدین سان بگذرد می شود آخر زمان
ای که می چاپی هر آن چاپ کن این داستان
گشته تحصیل رایگان گشته تحصیل رایگان

بحر طویل

فی الجمله به یوم الجمعة سید الایام
ایستاده بدان جایگه و اسلحه بر دست سلحشور و زبردست با قدرت و سرمست
آن فرد ایر مرد به ایران در جمع
بلی گوی مریدان نطقی کند و باد به غبب اندازد و با فد بهم او
یابس و هم رطب تعریف ز برنامه کند دوم و اول عریض است و مطول
فرمود کسی حق ندارد سخنی را بنگارد و بگوید و بیاید
نازکدل این ملت دلداده را افسرده نماید
دلسردی و دلتنگی بر این ملت مسرور نشاید
مارا شنواگوش بر خوب کلام است علیک است و سلام است قعود است و قیام
است که این نیک مرام است
جز حرمت و تعریف و توصیف حرام است هلانقد گناه است
آن را ننماید مگر آن کس که دلش پاک سیاه است عملهاش تباہ است از ضعف
نگویید که تضعیف نظام است
دنبال من آیید از بنده بپرسید تقلید نماید
مدحم بسرازید، نعمت بنمایید، از بنده بگویید
از کنطنه و کبکه و دیدبههایم، از سان و سخترانی و از آن رژههایم

در فیلم ببین ملت آن ساری و گرگان ملک طبرستان
در خطه کرمان بر پاشده طوفان، دلهای همه شادان، لبها همه خندان، من طعنه

بر ملک ملک سبا تخت سلیمان
در شهر و ده از بنده چه اقبال نمودند، طومار نوشتند
جارو بنمودند، گاوان بکشند
هستندز من راضی و خرسندز کارم ببینید نوارم
منم سام نریمان، همان رستم دستان
بنما حذر از آن
منم پیل تهمتن، منم من من و من من
ملت همه چون مع مع و بع بع بلی قربان ماییم چو چوپان
حرفی که زنم کارشناسانه و نی بند به تنبان چون خدیجه سلطان یا فلان و
بهمان
تحلیلگرم، باهنرم، با سابقه، پر تجربه و معتبرم من
بر نسل خود اعقاب شما تاج سرم، کاکل به سرم

شما مردم عادی بساغیر مبادی که ندارید سوادی
عوامید و کورید، از علم بدوريده، خالی ز شعورید
بر نقد و به اظهار نظر حق ندارید، کجا باید کیا باید
هستید شما راحت و خود نیز ندانید از چه نگرانید
بهر چه دوانید، قدر قدر و نعمت عظامی ندانید
مرغ و کره و گوشت و پنیرت که فرون است
فرمود بلی مشکل مانیست گرانی نه بی آبی و نانی
بخر هر چه توانی به ما چه نتوانی
از صولت ما باخته است قافیه را کفر جهانی
از رونق و تعديل و شکوفایی اوضاع ریالی و دلاری
تفییر اساسی، توفیق سیاسی، از رشد تز مردمی و
بخش خصوصی
فرمود خدا رانگهی بر چپ و بر راست نمایید
بر حال سیه روز بسی تیره این مردم افغان، بر رودارس آنورش آن آذربایجان
ماییم پذیرای اسیران و رذیلان حامی فقیران
اجیران عراقی و فلسطین، ز لبنان، ز بنگال، ز افغان
پناهیم به هر آن، به هر بی سرو سامان، و را اسم مسلمان

مسلمان کنیم لعن به سلمان، به آن مظهر شیطان
فراوان فراوان

گر نفت خود الانه به قیمت نفوشیم، باید ز شما مردم خوشغیرت و
خوش طینت و خوش خلق بدوشیم
باید که نپاشیم، نشاشیم، نپوشیم
از چه نخروشیم

صد سال اگر صبر نماییم بدین پایه که ماییم
مولای بر این ارز و سماییم، بر کون و مکان فخر نماییم
ما عنصر مان ویژه و در بافت جداییم

گر نفت نیرزید به چیزی و کم آمد پله و پول
گر نیست لودر بولدیزل و غیره و غیره

بابیل و کلنگ و دگنگ راه بسازیم، احوال نبازیم
گیرم که نوشتیم به قانون اساسی در آن جو سیاسی

تحصیل فلاں است، بی خرج و قران است، چنین است و چنان است، آن حرف
برای دگران بار گران مال زمان بود
چاخان بود پاخان بود

مارا هدف و مقصد و آمال نه آن بود
اما ز شما چه مگر انصاف ندارید از مال خدا
مدرسه آباد نمایید

بیاید بپایید، شهریه اش اجباریه یا داوطلبانه
نیارید بهانه نه جای چک و چانه

گر نیست شما را به چنین مرتبه همت باز است در نهضت، اسماء عیال و بچه
آنجا بنویسید آنجاست فضیلت

آنجاست جلالت، در رأس امور است بدان جای قرائت
گر کفش به پایش نبود دختر اختر چه بهتر

گر باشکم گرسنه خوابیده به بستر، گر لخت شود عور چو عنتر
مثال نه حوار در جنت مأوا، خوشحال به رویا

یا چون دده آدم باگریه دمامد، فادمدم ددم
گویند که دانشگه و دانشجو شده غیر سیاسی

بگذار شود هر چه شود لیک نه عاصی بگذار رود درس بخواند

گر خواست از آن بیش بداند، آرید نشانید به پامبر
بنده شود یک شنونده گر خواست بجنبد سرو گوشش
ظرفه هست بشارت پر زور و رشادت، دارای جسارت او راست بدین کشور
اسلام وزارت والاعالی یکفیه الاشاره
آزادی از آن گونه که من گویم و جویم که جز راست نباشد
جز حق نپویم این جای نه جولانگه احزاب و گروه است
احزاب همه پست

ما خیر از این دسته و احزاب ندیدیم، از آن بر میدیم
از حزب گری، فرقه گری تفرقه آیدنی نی نشاید این ایده نپاید
بر آسیای دشمن دین آب نریزید از آن بگریزید
آن کیست کشد برخ ما حق بشر را بر پای کند شور و شررا
بر جان خودش می خرد انواع خطر را، عنوان کند محکمه ها را
توکیل عملی نیست، محاکم علنى نیست، انگشت گذارد روی ارقام و آمار به
تکرار که این خیلی درشت است، چی زیباست چی زشت است باشد متعارض
پرت و متناقض تا خرخره قرض است برنامه چو فرض است
آزاد نمودیم جواسیس فلان دولت علیه تورا چه
دریند نمودیم کسی بئله تو را چه الغله تو را چه
المله تو را چه

سانسور نباشد به کتابت نه به گفتار و نه رفتار و نه کردار
لیکن نظری از جهت و بابت ارشاد من جانب الارشاد باقی همه آزاد
تفریح همی خواهی اگر بهر جوانان
پیچ تله و بیزیون و رادیو را بیچان دنیای هنر
پیش رخت هست نمایان آن رادیو و این سیما و آن هم شبکاتش
آتش زند آتش، اول برو دوم بیا سوم شده افزون تو را می کند افسون
خندیدن و آوردن اسباب موزیکال به انتظار یا دست نوازنده به آن تار به سنتور به
گیتار روشن شود البته

حرام است حلal است مگو جای سؤال است
من کرده ام اصلاح امورات به فریصت و به سرعت به کیفیت و قیمت
در داخل و خارج بجز چند قلم را

آن هم به سینما و سخنرانی و گفتار از اینور از آن در سفر خارج کشور بشود حل

سوبسید خیانت بودا ز بهر فقیران در کشور ایران
روانیست بر درد دوانیست شفای نیست در راه خدا نیست
کاین رسم ز طاغوت بود رسم بجانیست آن کس که کند صحبت سوبسید ز ما
نیست

محرز نشود حرمت اگر هست کراحت زشت است بغايت در بنده بود هر کو از اين
قید رهانیست
دولت اگر این بدعت بد را نکند دور با الجهد و بالرُور
گویند ببین حامی قوم ضعفانیست
گر خورده از این پیش پنیر و شکر و نان با قیمت ارزان
نک توبه کند ملت محروم گدانیست سوبسید روانیست

از زن مگو ما نوکر شیم جنس لطیف است الواسطه للعيش
و کیف است زیور به تن و دست بود صاحب کیف است
ضعیف است و نحیف است
اولاد است درون حرم و خانه بماند گهواره تکاند
چندین بچه مؤمن و با تربیت و معرفت از بهر من شوی رساند
از دیدگه محروم و نامحرمه تن باز رهاند
بادیده بجز همسر خود را نزند دید، در پوشش و گویش نکند نرمش بیحد
باید که جدا ساخت قضایای زن از مرد، دیوار ضخیم بینشان ایجاد بباید در
مدرسه و جامعه در خانه و بیرون
هر لحظه و هر آن حتی بهصف نان در داخل ماشین، طبیاره و کابین احسن بگو
آمین
روزی شود این مسأله مقبول جهانی جایی نشود از زن و هم مرد نشانی
زنه اینور دیوار نره آنور دیوار
ورزش چیه گردش چیه این است سیاست
باقی همه افت
گند ائیله سیاحت

وصلت با مک فارلین

مردم بی اعتنا نباشد در وصلت تاریخی با مک فارلین شرکت کنید هورا...
با ضرب و دف و چنگ...

خانه خان روپوسيه	عروسيه عروسيه
دارام رارام بابابزرگه ریگونه...	عروسي توی تهرونه
حالا دیگه رحمان شده	مزده که شیطان بزرگ
بادین و با ايمان شده	برگشته از شیطانيش
دو جسم با يك جان شده	مک فارلین و بعضيلري
عروسي توی تهرونه...	بيبن چه قربون قربونه
جاده ها را پارو كنيد	هتل ها را جارو كنيد
دی هر چه داري در و كنيد	دی هر چه داري در و كنيد
هر جابری چراگونه عروسي...	هر جابری چراگونه عروسي...
داماد چقدر نازنزيه	عروس و داماد بازيه
ميده برash مژده گونی عروسي...	عروسه خيلي راضيه
پابوسيش گشته روان	خون هزار هزار جوان
عروسي...	عروس خانم دوان دوان
عازم کاخ ریگونه	چون مرغ آمداز هوا
رسوا شده اهل ريا	ريگان بيا ريگان بيا
عروسي...	ایران فروشه ارزونه
با كيک و هفت تير آمده	داماد اگر دير آمده
هتل برايش زندونه	باديگ و كفگير آمده

آنیان وزنیلش رو ببین	با غبانه و بیلش رو ببین
طرف یه پا مسلمونه عروسی...	منجیل و انجیلش رو ببین
بادنبه گردو می شکنی	عروسه بشکن می زنی
یارو خودش خوب میدونه	بشکن که بشکن بشکنیه
	عروسي توي ...
از بهر چاقی او مده	کیک قاچاقی او مده
جوچه کبابش بریونه عروسی...	میده که ساقی او مده
برای دید و باز دید	اسپند بیار ندیدم دید
چه خودمونه چه جون جونه عروسی...	کیکی به صورت کلید
نه شرقیه نه شرقیه دادیم براش جهیزیه عروسی...	عروسيه عروسیه
باکشتهای دانمارکی	جونها را به قربونی
	از ینگی دنیای یانکی
با مارکدار و بی مارکی	با مارکدار و بی مارکی
	شاید که داده مجونی، عروسی...
آوا چه شنگوله عروس...	شنگول و منگوله عروس...
داماد برایش مهمونه عروسی توی تهرون...	مست و خوش ولوله عروس
بابا بزرگه ریگونه دارام رارام	دارام رارام

ایضاً جریان مک فارلین

بازاردان آلدیق سله‌نی اوسله‌نی بوسله‌نی
مک فارلین گلدي علنی گئروش مبارک، بوایش مبارک اوپوش مبارک
ای عمی ریگان ریحان بیچریک بیز سیزین یولوزدا جاندان کئچریک بیز
اسلام یولوندا جاندان کئچریک بیز حق سوز دینه یوزدون بیچریک بیز...

***

بازاردان آلدیق فنجانی
او فنجانی بوفنجانی چال پیشیرک فسنجانی
گئروش مبارک...

بازاردان آلدیق کاسانی اوکاسانی بو کاسانی
یاخشی تانی بین ماسانی گئروش مبارک...
بازاردان آلدیق قارپیزی اوقارپیزی بوقارپیزی
یاشاسین تاچر بالدیزی
گئروش مبارک...

بازاردان آلدیق ملچی نی او ملچی نی بو ملچی نی
یاشاسین شامیرائلچی نی گئروش مبارک...
بازاردان آلدیق سوغانی او سوغانی بوسوغانی
یاشاسین ریگان دوغانی گئروش مبارک...
فارلینی قویدوش ماشینا نوغولی سپدیک باشینا
کیک گتیریب قاردادشینا گئروش مبارک...

کیکی نی قبول ائیله دیک ریگانی شنگول ائیله دیک

ملتیده قول ائله دیک گۇرۇش مبارك ...
اۋزىدە ضدىنە دانىشىر گىندير داللادا بارىشىر
سوغان يئىببى كى آجىشىر گۇرۇش مبارك ...
گۇستىر جىمىشىدىن جامى جاغىر مىشىق عموسامى
داي بوايشى بىلىرى هامى بوايش مبارك ...
بازىر دان آلدېق طيانى اوطنىي بوطنىي
ياشاسىن موسادىسيانى گۇرۇش مبارك ...
ملت وورولوب داليا مى توکولوب پىاليا كىمەدە جرأت وارجاليا
گۇرۇش مبارك بوايش مبارك مبارك بادا
اي عمى رىگان
ريحان بىچرىك بىز اسلام يولوندا جاندان كېچرىك بىز
حق سؤز دئينە يوزدون بىچرىك بىز

یکشنبه ۱۰/۲

بدون عکس رنگی هم قشنگی
کنی تبلیغ خود با عکس رنگی
بزن قدش به زندی مرد جنگی
زینیانش فکنده شیخ جم را

با توجه به جایگزینی بنیانیان به جای شیخ زم و تبلیغ در حلقة رندان با عکس
رنگی شهرام، صلاحی، ضروری و سادات در روزنامه نوروز

۸۰/۱۱/۷

در حلقة رندان که گرداننده آن شهرام شکیباست

شهرام شهیر شهر و سیما و صدا
در حسرت شهرام شده شاه و گدا
شهرام جزايری برای زعما
شهرام رنود مفلس بی سرو پا

تهمت اندیر قازئت چيلر مشعر ناسي بير بئله

صابر

دوغمايىپ هئچ بير اولكە نين مامى آناسى بير بئله
عمر اندە ساققالىن ساچىن رنگ حناسى بير بئله
خالقى ذكورى بير ائلە جنس آناسى بير بئله
قارقاسى واردى بير ائلە گولدە سوناسى بير بئله
«تهمت اندیر قازئت چيلر مشعر ناسي بير بئله»
«اؤزلىرى نين اينان كى يوخ فهم و ذكاسى بير بئله»
گۈرمە كىن آفتىن گۈرۈب گل پىشە ائيلە كورلۇغۇ
شعر و شعورى نئيليسن ويردائىلە بى شعور لوغۇ
«من كىمىن عاقل اولسالار شغل اندە لر اوغورلۇغۇ»
«زىحلى زىحلى بير بئله ذوقى صفاسى بير بئله»
اولمايىپ هئچ زمانە نين جورو جفاسى بير بئله
رنج و مشقت حق بولون سانكى سويو دىنинدە دىر
حاق اؤزودە حقيقىتى آختارانىن گۇنوندە دىر
«جمەلە معارف اھلىنىن حالتى گۈز اۇنوندە دىر»
«وجه معاشى بير بئله دردى بلاسى بير بئله»
باشقالارىن يئىير بويوك خيردا بالاسى بئله
اوغلۇ قىزى عموماً غلوسو عمە خالاسى بير بئله
اھل شعورە پاي اولوب عموموردە محنت والم
اھل قلم عليهينه يازىبىدى لوح والقلم
«مادر علمە سوپەلە نىز مريمە سوپەلە نن تەم»

«علمین آناسی بیر بئله جهلين آناسی بير بئله»
آغريمایان باشی ندن مصرف ذوق و شعر اندم
مزده و تزم آزادلیغی بوش یئره شور و شوق اندم
«من دلی یەم می اوغلۇ مو مكتبە درسە سوق ائدم»
«درسین عزاسى بير بئله خلقين اداسى بير بئله
خانى آغاسى بير بئله يولچو گداسى بير بئله
صلح و صفاسى بير بئله جنگ و جداسى بير بئله
حققا رياسى بير بئله خلقە فداسى بير بئله
چون و چراسى بير بئله آفی قاراسى بير بئله
واردى جنوب شمالى نين فرقى آراسى بير بئله
دردى دواسى بير بئله ميل و هواسى بير بئله
آلچاق او جاسى بير بئله ورد و دعاسى بير بئله
شالى عباسى بير بئله كله سى طاسى بير بئله

بوندان سورا... تضمين صابردن

دوم خردادی جبران ائتمه لى بوندان سورا
الى ميليون خلقى نادان ائتمه لى بوندان سورا
ایرانی بالمرءه زندان ائتمه لى بوندان سورا
«بیر بهانه الده عنوان ائتمه لى بوندان سورا»
«بوسيبوتون مخلوقه اعلن ائتمه لى بوندان سورا»
بيز دين فکري گرگ معلوم خلق اللاه اندیب
واردي بير آگاه اگر جبريله ناآگاه اندیب
«نو اصولون شرعه بر عکس او لدوغون ايضاح اندیب»
کهنه نى تطبيق قران ائتمه لى بوندان سورا»
قود دلاییب هر فعلیده هر سؤز ده بيراما تاپيپ
بو آييق ليقلار قباليinde گزيب رؤيا تاپيپ
تازه يه اصلاحه بير بوينوز قويوب حاشا تاپيپ
«خاصه بوژرناال قازئت اميرينده بير فتوا تاپيپ»
«سد راه نشر عرفان ائتمه لى بوندان سورا»
هر يئريندن قوزنان گونده قازئت الماز جانيم
شخصي تشويق ائتمه يه فيشقاچپيک چالماز جانيم
يو خدور ازاد ليق ديه تئزه هاي و كوي سالماز جانيم
«بويله ايش بونجا غازئت بونجا مازئت اولماز جانيم»
«بونلاري متحكم بطلان ائتمه لى بوندان سورا»

بوقاژئت لر پیتلادیر حالین قاتیر آغالارین
حرمتین حیشیتین علمین ساتیر آغالارین
بئیله گندسه پرچم زهدی یاتیر آغالارین
«دین گئدیر مذهب گندیر قدری ایتیر آغالارین»
«چاره امر مسلمان ائتمه لى بوندان سورا»
هر گلن میرزا او لوپ هریشترده اوغلان قیزیازیر
با خماییر هوش ائلله میر ایری یازیر یادوز یازیر
یای گونوندە دونداریر اوقاتی ائلیلیر بوزیازیر
«ھرینشن کند دن محرر عد اندیب مین سؤزیازیر»
«بولالاری مطر و داواطان ائتمه لى بوندان سورا»
آلمالی جبریله بوگستاخ خلقین جرئین
بر ملاقطع ائتمه لى مطلق آزاد لیق صحبتین
ریشه سین قیرماق گرک دنيا داهر نوع بدعتین
«کسمه لى هر نوعیلن اولسانفودون حرمتین»
«سربرس آواره نان ائتمه لى بوندان سورا»
سئومه ين چیخسین بیزیم کند دن گندیب تاپسین بابین
اودووروب تالانه چکمک واریوخون بو احزابین
محواتمک یئر او زوندن علم و فهمین اسبابین
«جیر مالی دفتر لرین سیندیر مالی چرنیل قابین»
«فکر ترویج قلمدان ائتمه لى بوندان سورا»
میدانی خالی گرک ائتمک بولاردان فن ایله
کیمسه نی تشويقيله تعريفيله احسن ایله
يا کی تطمیع ایله تهدید يله ماو منیله
«ممکن اولسالاپ کوکوندن قالدیریب بیر فن ایله»
«جمله مطبوعاتی ویران ائتمه لى بوندان سورا»
گئتدی دین الدن دیبک کرنا ایله شیپور يله
توز سالاق بو غناق سالاق اور تایه شین و شوریله
گوز چیخار داق قور خوداق شمشیر يله ساطور يله
«سیما شاعرلری حتما و حکماً زوریله»
«خارج از اسلام و ایمان ائتمه لى بوندان سورا»

کیم کی دانشجو دی شاعر دی و کیلدی آلدانیر
یا جواندیر ظاهر امره با خارکن تولانیز
خارجه گئت گلده دیر حتماً او اوزذاتین دانیر
«مختصر هر کیم کی گوردون فهمی وار بیر سؤز قاینر»
«کفر يله مشهور دوران ائتمه لی بوندان سورا»
بیر بئله اهل سوادین بحشینه یوخ حوصله
باغلیاق دانشگاهی تاختم اولسون غایله
جنگ لاز مدیر بوگون بومیللته يا زلزله
«آرخاداشلار الامان گل تئز و تریب ده ال الله»
«هم بويودا عهد پیمان ائتمه لی بوندان سورا»
انقلاب ائتدیک کی بو ملت دوشونسون مصلحت
هر بیر امریندہ بیزه او تاده ائتسین مشورت
گوز یوموب اوندان اطاعت بیزدن اولسون مرحمت
«عاید اولمورایندی بونلار دان بیزه بیر منفت»
«پول وئرر لرسه مسلمان ائتمه لی بوندان سورا»

«بو چرخ فلک ترسیمه دوران ائمیر ایندی»

«فعله ده اوزون داخل انسان ائمیر ایندی»

«صابره»

صابره دن استمداد، استقبال و اقتباس

بو چرخ فلک ترسه سینه فیرلانیر ایندی
جورما جو جوق عالیملری قانماز سانیر ایندی

سیر تیقلاتیب هر ایشده دخالت ائله بیر بو

حضرتلار اولان یئرده جسارت ائله بیر بو

اظهار نظر ائتمه یه عادت ائله بیر بو

گاهدان دا الجاجت وعداوت ائله بیر بو

یوز نسل قاباق وئردیگی عهدی دانیر ایندی

«بو چرخ فلک ترسه سینه فیرلانیر ایندی»

عالم دئییسن سن نه ایچون حرمتین اولسون

شورا سنتچه سن رای آلاسان قدرتین اولسون

آخر نه سبب سوزدئمه یه جرنئین اولسون

ال چک بالا آقالر ایچون خدمتین اولسون

آز چوخ سنه وئردیکلرینه منتین اولسون

باخ بیر بوناوز باشینا ساغ سول قانیر ایندی

«بو چرخ فلک ترسه سینه فیرلانیر ایندی»

ای حضرت والا اوزونو سالمابلايه

خلقین سؤز و حق او لساندا با خاما او صدایه
یول و ئرمە نفسم چىكمىھە هئچ آغاقارا يابىھ
اۇز شانىنى پوج ائىلە مە هەر بى سروپا يابىھ
نادانىدى چون باطل اىپە آسلاتىر ايندى
«بو چىخ فلك ترسە سينە فيرلانىر ايندى»
آلدانما عوامىن او لاما ز عقل و ذكاسى
چوخ يو خدور اونون سن كىمى بير و يېھ لباسى
يوخ ثروتى يوخ دولتى يوخ شال و عباسى
گلمز خوشاملىرىم دى بواطوار و ادارسى
اوز و ئرمە ميسن او دلانىر ايندى يانىر ايندى
«بو چىخ فلك ترسە سينە فيرلانىر ايندى»
ايستيرىسن اگر او لماغا آسودە عزيزيم
تا او لمایاسان غملەرە الودە عزيزيم
ملت سؤزونە با خاما بوبىھە دە عزيزيم
بو خلقى عوام گۈرھلە او يغۇدا عزيزيم
بىلەم نىبىه باش قورا يبر ايندى قانىر ايندى
«بو چىخ فلك ترسە سينە فيرلانىر ايندى»
گورسەن دە بوقۇن در دلرى آختارما دواسىن
عيسا او لاسان او لىسە دە سن و ئرمە شفاسىن
زىنەھار قويوب دەرىدە بير خير بناسىن
اوز اعمالى نىن چىكمە لىدىر زجر و جفاسىن
خام دىر هله با خاما او نا مىنقيلدا نىر ايندى
«بو چىخ فلك ترسە سينە فيرلانىر ايندى»

حیدر بابا

بودونه نین او شاقلاری نادانلار
عالیم منم باقی بوتون عوامدی
گوندە بئشى گوبە لك تک باش قوزار
يازىق اولدوق ياتانلارى آيىتدى
نېھەر مندە آیران مندە شورمندە
مخالفيم باشينا كول سپىمە لى
كمند آتير شاهين لرى آندىرىر
محكوم انتىمك اونا اولموش وظيفە
اۋزو توکور اۋزو يېچىر هە قەر
مستنطق دى شاكى دى ھە قاضى دى
چوماق دئىير حاقدان قاباق ناحاق وار
گۈرۈرسن كى قوچاق ووروب بىخىب دى
چوماق بىلمىز بوزىر دى موللادى
ھەئىج باخىمادى بوأغدى ياقارادى
دانىشانىن و رازىلىسىن تىز آنگى
سۆزۈيامان قىمى سە چوماقدى
حیدر بابا نە دئىير بوجونلار
جورما جۈجۈق سىاستى نە آنلار
دئىمىشلەر كى عوام كاالانعامدى
حیدر بابا بوقازىت لر نە يازار
بىسوسادلار او خودو قجا يول آزار
اي حضرات آيىق اولون دين گىتىدى
حیدر بابا حربە مندە زورمندە
شىكارچىام تله مندە تورمندە
گللىپ منيم آياغىميدان اوپىمەلى
حیدر بابا دينمە ينى دىندىرىر
قاضى لارى علم آتىنا مىندىرىر
بوردا بودور بغداددا كور خليفە
اۋزو اۋلۇچور اۋزو يېچىر بەختور
كىيمى كىسir كىمدىن كىچىر بىر طەھر
قاضى آقا اوزوندىن چوخ راضىدى
حیدر بابا زورلولار دا چوماق وار
سينان بارماق چولاق اولان آياق وار
ووروب بىخىب تىز آرادان چىخىدى
لوطى قىبر چوماچى سين يوللادى
سوپور تىلى توتدواڭىن ناللادى
طرف كىمدى زمان ندى، هارادى
حیدر بابا چوماچى نىن فرهنگى
صلحە قارشى اعلان ائتمىش اوحنى
زور دىيىن لر چوماچىا داياقتى

زای اولوبدور دای خیریندن کئچمیشیک
ووروردوشه سیزدن بیزدن خشله بیر

بیکون چاتیپ امالاپین قیرمیشیق
دومانلیق دی بورانلیق دی توستودی

اوچوردورلار ملت تیکن دیواری
استیضاخی قاتیدبیلار فیتبالا

قانون بیلن اوون اجرا ائیلهین
مجلسیمیز اوون ائدر استیضاخ

غنجه لنمیش گوللرینی یولدورور
أت وئرمە میش دئییر کوفته ایسته رم

گریوخوندور نئچە دسته دسته چك
چم خم اوین نیه لازم حرکت

بوزمە لى كىت بىر گافئىن بىراؤ گوز
آتاق صنعت دنياسى نين داشىنى

بو بازاردا علمىن اۆزو قارادى
بىربول تاپىپ سن ده تېيل بازارا

آلۋەرارکى دنیالارى اوینادى
ناشى اوسلان ووروب داشا چىخ باشا

آلیپ ساتماق فن لریندە اۇل اویاق
مدىرىن وار هنرین وار دانگىلان

حیدر بابا نمايندە سىنچمیشىك
دوزون دئىسن عزلينه آندايچمیشىك

بىزدىيە نىن ترسە سىنە ايشلە بىر
حیدر بابا تازا دولت قورموشوق

قاچىتمىشىق شوخوملوقدا يورموشوق
گوروسن کى كاسا آشدان ايستىدى

حیدر بابا لىلە دىرلر سولارى
بو يوروللار يو خدور بونون چىخارى

رئيس لرين ساخلايىبلار فىنالا
حیدر بابا وزىر اولسا بىزدىيەن

بى قانونلوق شىطانىنى پىلەين
استىضاخ كى نە عرض ائدىم افتضاح

آزاد لىغىن باغچاسىنى سولدورور
باشىن كىسىب جىبىنە قوزدولدورور

گۈزۈئىسم ده او ماما ايشيق گوسترم
حیدر بابا غصە غمى گىز لىن چك

بوركى گوتور آى كىشى اوت بىر لچك
يالان سؤزدور حرکت ده بركت

حیدر بابا گل قاييداڭىز كىنە بىز
كەنە اوراق كەنە بئىپ كەنە سۆز

ايچك كىنە دە قازاياغى آشىنى
حیدر بابا درس او خوماق ھاوا دى

بىزىم يئر دە سۆز دانىشان پارادى
أىلىق چىلار حضور ون دا يالوارا

حیدر بابا آل وئر يامان دنيادى
آلۋەرچى لاب اۆزۈنۈدە آلدادى

كۈركى ساتىپ آروادىيۇ تئزبىوشى
حیدر بابا باشىوا آل بىرتاپاق

دللەل صفت دوستلارىنلا اۇل آياق
كىيم دئمىشىدى بواؤلکە دە قان گىلان

حیدربابا، این جوانها، این بچه‌های نادان، چی می‌گن - بچه‌ها را چه به سیاست؟ من عالم هستم و بقیه عوام والعوام کالانعام
حیدربابا این روزنامه‌ها که مثل قارچ می‌رویند چی می‌نویسند؟ مردم عوام را گمراه می‌کنند. بیچاره شدیم از خواب بیدارشان کردند، آی حضرات دین رفت.

حیدربابا زور و ترفند و دوغ و دوشاب و تله دست من است، مخالفم، خاک بر سر باید پایم را بپوسد.

حیدربابا سنگ را به حرف زدن و امی‌دارد، شاهین‌ها را به زیر می‌کشد،
قاضی را به علم می‌رساند. کارش محاکوم کردن، خدا را بندگی نمی‌کند.
خود می‌برد و می‌دوزد، خود می‌ریزد و می‌خورد، می‌بخشد می‌کشد.
بازجوست، وکیل است، قاضی است، خیلی هم از خود راضی است.

□

حیدربابا چماق در دست زورمندان، حق را ناحق می‌کند، دست و پا می‌شکند، یک وقت دیدی زد انداخت و در رفت.
لوطی قنبر چماق‌چی‌هایش را می‌فرستد، چماق ملاو وزیر سرش نمی‌شیشه،
می‌زن، لت و پار می‌کنه، برایش مهم نیست طرف سیاهه، سفیده، کجاست؟ چه روزی است؟

حیدربابا فرهنگ چماق، زدن است و شکستن، او با صلح در جنگ است.
حرفش فحش، قلمش چماق است، و پشتش گرم به زورمندان.
حیدربابا نماینده‌مان توزرد از آب درآمد، می‌خواهیم عزلش کنیم. از ما هزینه می‌کند علیه ماکار می‌کند.

حیدربابا دولت جدید را بارش کرده، دست و بالش را بسته، سردوانده و خسته کرده‌ایم. هوا مه آلود است، کاسه داغتر از آشه.

حیدربابا آب را گل آلود، دیوار ملت را خراب و نماینده‌اش را بی‌اعتبار می‌کنند.

استیضاح را قاطی فوتمال کرده، رئیس بزرگ را به فینال نگه داشته‌اند.

حیدربابا وزیر طرفدار قانون و مردم را مجلس استیضاح می‌کند، استیضاح که چه عرض کنم افتضاح گلهای و غنچه‌های آزادی را پرپر می‌کند، سرش را می‌برد، بر دامنش گردو می‌ریزد.

گوشت نداده کوفته می‌خواهد، چشم می‌دهد روشناییش را می‌گیرد.

□

حیدربابا اگر دسته چک نداری، ترفند بلد نیستی، دق می‌کنی در این بازار اینکه برکت در حرکت است حرف کنهای است، باید چم و خم بلد باشی.

حیدربابا بسیا برگردیم به ده، گاوآهنی گاوی و داس زنگزده و باورهای آنچنانی

دندان طمع از دنیای صنعتی بکشیم و آش تره بخوریم.

حیدربابا علم و درس به درد نمی‌خورد اینجا پول حرف می‌زند.

تونیز نقیبی به بازار بزن تا حقوق بگیران بندهات شوند.

حیدربابا در دنیای دادوستد، دلال گاهی سر خودش هم کلاه می‌گذارد.

اگر اهل بازار نیستی از همین حالا به فکر طلاق زن و آبروریزی باش.

حیدربابا فن داد و ستد و دلالی یاد بگیر آنگاه طبقی بر سر،

فهم و شعور و مدرک را به کناری نه.

عزیزیم نماینده
وعده ده الیم آچیق
عزیزینم بوغیلان
چیغیر یرام عقیم
عزیزینم گون اورتا
خروسليغينا با خمير

نماینده یم بنده
عملیندن شرمنده
ببردoug مینین بوغگیلان
دئییر تزاول دوغگیلان
باخ بونداهارت و پورتا
بوپورورکی يومورتا

بنده نماینده هستم، دستم به وعده باز از عمل شرمنده‌ام
خفه‌اش کن به یکی هزار بگیر، داد می‌زنم عقیم، می‌گوید باید برام بزایی
سر ظهر است، هارت و پورتش را ببین، می‌بیند خروشه باز هم تخم
می‌خواهد.

دوشدو بوتون غزتلر حرمتندن آی جان آی جان
خلقین جانی قوتاردى تهمتندن آی جان آی جان^(۱)

صابر

طوفان قوبار دارام من موجاسوار اولاندا
دین گىتىدى بايراغيم وارگىردايده قالاندا
فتانه لراولا رمات من فيرتانا سالاندا
وور چاتلاسين باغير لارو حشتىن آى جان آى جان
قوى انتقام آليم من ملتىن آى جان آى جان
«دوشدو بوتون غزتلر حرمتندن آى جان آى جان
واردىرايمىدە ياران برلىن كىمىي بهانە
اونلار سىجىلە قربان سىماى لارىجانە
اصلاحاتىن باشىن لاب توتدوم بوگۇن نشانە
سالدىم نىچە گورۇرسوز سرعتىن آى جان آى جان
حال قالمايىب رقىبىدە حىرمتىن آى جان آى جان
دوشدو بوتون غزتلر حرمتندن آى جان آى جان
بازارى درسى تعطيل ائدىسىن دىدىم جماعت
وورسون تحصىنە ال ايچاب ائندە حالت
دین من دىيىن دى اوندا يوخ باشقابير روایت
گوستر چوماغ آيىلسىن غفلتىن آى جان آى جان
وور باشىنە اىيىلسىن قامتنىن آى جان آى جان
دوشدو بوتون غزتلر حرمتندن آى جان آى جان

ملت سئچن وکیلین تفتیشه حقی یو خدور
 حتا بوملتین ده هئچ ایشه حقی یو خدور
 تابیز بویور مایینجا تشویشه حقی یو خدور
 گئتمز قاباغه کیمسه بو خطدن آی جان آی جان
 گئتسه درین قویوم وار نفرتند آی جان آی جان
 دوشدو بوتون غزتلر حرمتند آی جان آی جان
 بوبوغ قوبوبدو لابد سالمیشدى غربه میلى
 فیشقا چپیک چالیبیدیر ائتمیش منى گیلیلى
 جورما جوجوق دیل آچمیش سیرتیق اولوبودو خیلى
 جمله چیخیب قدیم کی عادتند آی جان آی جان
 آیرى دوشوبودو مرحوم امتند آی جان آی جان
 دوشدو...

قیرخ الی میلیون آنجاق آمریکادان گلن وار
 هریئرده بیر یازان وار هر هاردادیل بیلن وار
 نسلی گرگ کسیلسین هرنە کى پاس سیلن وار
 ناپاکدیر تمامًا طینتند آی جان آی جان
 باش آچماسین گرکدیر آفتند آی جان آی جان
 دوشدو بوتون غزتلر حرمتند آی جان آی جان
 ملاي اورمى چكسىن شمشير آبدارى
 هايلا هرايدا گلسىن هرشىخ بىقرارى
 ميدانه وارد اولسون استاد نامدارى
 نقط ائيلەسىن خشونت، غيرتدن آی جان آی جان
 پاى پايلاسىن شها مت جرئىتند آی جان آی جان
 دوشدو بوتون غزتلر حرمتند آی جان آی جان
 اهل قلم دوتولسون دوشسون قلم الينىندن
 بونلار گرگ آسيلسىن ھم باشدان ھم ديلينىندن
 آسوده خاطر اولدوم روزنامە لرالىنىندن
 تا صحبت آچماسىنلار غارتند آی جان آی جان
 پرده گوتورمه سينلر حيلىتند آی جان آی جان

هر صندوقی سویرسن ابطاله امرائیدیم من
وؤریخ اوچورت والدور قتاله امرائیدیم من
وئرئیز یوسون قوتارسین غساله امرائیدیم من
عسکرلریم دانیش سین خلعتدن آی جان آی جان
اصلأحگر سارالسین حسرتدن آی جان آی جان
دوشدو...

صد حیف گشتدی الدن قوچاق سعید امامیم
مست اولدو واجبی دن اول سرفراز نامیم
آندا چمیشم مرامی او لوسون منیم مرامیم
دو شمز شهید راهیم عزتدن آی جان آی جان
چون دوشمرم بولوندا طاقتمن آی جان آی جان
دوشدو...

اول نامی دوغولموش اوغلوم سعید عسکر
بسلمنیش آستیندنه يوزلربئله دلاور
عقلی گودک بئینین بوش اشارار کینه پرو
ایشلر ده بېرەنمیش دقتندن آی جان آی جان
اکنافی خوفه سالمیش هييتدن آی جان آی جان
دوشدو بوتون غز تلر حرمتدن آی جان آی جان
سیما داده چرا گایم گاهی هویتیم وار
عاشروا كارناوالی تک الده آلتیم وار
جبهه، شما جریدم كیهان رسالتیم وار
آچسین آجیخ قورولموش دولتندن آی جان آی جان
سالسین اونوبوشان و شوكتدن آی جان آی جان
دوشدو...

آنچاق گرک قیریلسین یارو یه رای وئنلر
هم مجلسه گندن کس هم اوونو گوندہ رنلر
کافر دیلر تماماً بوقهه... گود... لر
مرتد جهنم اویلسون جنتدن آی جان آی جان
وورپرده نی کناره عفتدن آی جان آی جان
دوشدو بوتون غزتلر حرمتند آی جان آی جان

... داش بوجون

کسیلیر یئتمیش ایکی باش بوجون -

قاره کوینک گئیب او باش بوجون
دولودور کوچه و دامداش بوجون
مشهدی لریندی بوزباش بوجون
تاپدی کورخجه بیر اویناش بوجون
پول آلان وقتھ او لووب فاش بوجون
پیشه جک دوغالی بیر آش بوجون
جمعه لبیک دییه کاش بوجون
يا آغاج تاپ او نا دیر ماش بوجون

ایام محرم ۱۳۷۸

نئجه قان آغلاما سین داش بوجون

نئجه کی گویدن یئره ...

ترکیدیب لهو و لعب ایشلرینی

بوش قالیب دیر صفى زنجیر زنین

مال داوار قربان اولو بدور حاجی يا

دور تولوب دسته يه سور تولمگیلن

نیتی تزویر ائدن رو په خوانین

اردبیل اهلی دئمک نذر ائله بیب

تک گرن تک دولانان آیری دوشن

سن او شاقلا ریله گفت اوینا اوزان

صحبت دیر بوگون

«بوم عاشورادی یا روز قیامت دیر بوگون»
«یا قیامت عرصه سیندن بیر علامت دیر بوگون»

ائیله ییب زینت چیخیب زینب خاتونلار کوچه یه
گوئیا بوقمه بوم عیش و عشرت دیر بوگون
آیری گونلر گزمه سغرا خانیم قویمور قیزین
تئزگرک بیر ارتاپا کبرا یاه مهلت دیر بوگون
بوسو بایلار نوجوانلار زفلرنیه یاغ ووروب
وعده وئرمک قاش گؤز اویناتماعه حسرت دیر بوگون
اعتراض ائتسن دئیبر تفریح یو خدور نئیله سین
موسم و عدو و عید و قول و صحبت دیر بوگون
گۈرنىچە مدلار مدل لر چیخیمیش ایندی صحنه یه
هم مودا ھم مانکنه با خمامعه فرصت دیر بوگون
چو خدانىدی کومچە خاتون گورمه میشدى خجە نى
صبح دن شامه قدر سرگرم غیبت دیر بوگون
سارشىلە قىيمە پلو حلوا و خرما ميل ائله
ھم دولان بو معده يه انواع شربت دیر بوگون
ایل بیو بیر عده نین فسق و فجور اولموش ايشى
زنجیر آتماق سینه آچماق اوندا عادت دیر بوگون
حاج آخوند بیر دفعە ده عمر ووندە شاخسى گئتمە يیب
باش ياران اوار دېللى كابلا قدرت دیر بوگون
نوحە خوان خوشحالىدی اولدو حسین ابن على
روضە خوانين وصف حالى شمرە رحمت دیر بوگون

حسین وای

شعر سوز چیخدی اولادین حسین وای   اؤلیدی کاش آروادین حسین وای
یقین آخماقدی دامادین حسین وای   سفیه دیر اوغلو واگلن گلین ده
اؤلیدی کاش آروادین حسین وای   سور و شمور حالیوی چوخداندی دوستلار
باتیب انشاء... بوآدین حسین وای   سنی بو دهریده موقته ساتاللار
اولوب بوینویوغون ائوده ياتاللار   گلندیه حالیوی بونلار قاتاللار
نیه بس ات مت آلمادین حسین وای   تاپاندان باشگاه ورزشه يول
ناهار شام ایسته بېرلر گوندە اون يول   اوژون نوکر اولویسان آروادین قول
غلط اوبرتیمیش استادین حسین وای   سنین تبریز لی صاحب خانن ایواي
کرایه اوسته چیخمیش چان ایواي   يخیلیمیش بوائۇی ویرانن ایواي
ساپارسان آيدا هشتادین حسین وای   فرحناز ين اليىندن ايرج أغلار
اوسيمه ادن بو طاهر سینه داغلار   شفيقه ائوده جبارى سراغلار
سئوينكى تکجه اولمادین حسین وای   على نین داد اليىندن آذرپىندن
دى قورخ اوندان کى قوزخماز ديرارپىندن   ايلانين اصغر يىندن اكبيرپىندن
چالار تئزدن چو قاچمادین حسین وای   حسینى اشرفپىندن ناله ائيلر
شكوه دان سوپىلە بېر عسگر گىليلر   رحيمىن كولگە سين آروادى
پېلىرنىيە تسليم اولمادین حسین واي   حميده امر ونهى ائيلر مېبىنه
سرىيە گۈز آغاردىب رستمىنە   اميرين مىندى پروانە بئلىنە
بو جمعە نادرى قويماز سكىنە   قورولموش دامى صيادين حسین وای
ايشه گئىتىدىكىدە شمشىرى تىزاولدو   فربانىن كمانى سىس سىز اولدو
نيه اونجان قازانمادين حسین واى

بؤشعرى عزيز دوستوم آذر بایجانين گوزل شاعيري «ميرزا» جنابلارينا اتحاف انديرم. آيريلماز

ظولمنون كاساسى باشدان آشىپ داشدى آميرزا
بوندان بويانا ايشلر يميز ياشدى آميرزا

سن دوت اورووجو قيل ناماizi ائليله ثوابى
قوى كافر آپارسين آجي ويىكى له شرابى
اربابلارا آللاد ياردىب جوجه كبابى
يوخسوللارين آرتق يىدىگى آشدى آميرزا
بوندان بويانا ايشلر يميز ياشدى آميرزا

سن دريانى چشمە ئاھلە يىب شهريار اولما
شيرين دانيش اوغلان بوقدر زهرمار اولما
رحم ائليله بونازىك بوغازا ذوقفار اولما
سلطان بدن انسان اوچون باشدى آميرزا
بوندان بويانا ايشلر يميز ياشدى آميرزا

بازارىدە دوكتور لريميز تاجر اولوبدى
آل وئرده كرج قاضى لرى ماھر اولوبدى
قاضى آقاميز اوباشا يولداشدى آميرزا
بوندان بويانا ايشلر يميز ياشدى آميرزا
او قالفرين وارى يو خو «آتشە» قربان
قوى قارنинى اووسون گئچە گوندوز مىشە قربان
قربان گونوندە كسه رەم اوچ پىشە قربان
كلە پاچاسى ياغلىجابوز باشدى آميرزا

بوندان بويانا ايشرلر يمیز ياشدی آميرزا

يۇخدۇر اگر ايراندا عدالت نه ايشين وار
بىرۇدە ئىدىر قتل و جنایت نه ايشين وار
يارو ئىله يېر خالقا خيانىت نه ايشين وار
زىداندا اتىن محرمى ماقداشى آميرزا
بوندان بويانا ايشرلر يمیز ياشدی آميرزا

شوكر آللاھا شورالار يمیز خاكىدى يولداش
بىرۇدە سىدە بنگىدى تىرىياكىدى يولداش
تىرىياكىلىرىن نازگولى خاشخاشىدى آميرزا
بوندان بويانا ايشرلر يمیز ياشدی آميرزا
كال قال گوزلىم اۋلۇكە دە قانماق قاداغاندى
يات يورقانىن آلتىندا اويانماق قاداغاندى
چوخ گزمه نىڭارىلە دولانماق قاداغاندى
اۋۇز آروادىنا اۋۇز أرى اوينا شىدى آميرزا
بوندان بويانا ايشرلر يمیز ياشدی آميرزا

ياز طنزىنى قىنده شىركە خورمىيا يولداش
قارداشىدى يوغون قوللو بوغۇ بورمىيا قارداش
بلکە باتونىلە بىزى چوخ وورمىيا اوباش
چوخ سئوپىلە مەگۇز اوستە اولان قاشىدى آميرزا
بوندان بويانا ايشرلر يمیز ياشدی آميرزا

حق سۆز بىزىيم ايرانىدە افسانە اولوبدى
انسان يېنە انسانلىغا بىيگانە اولوبدى
«آيرىلماز» اودوركى بىلە ديوانە اولوبدى
عفو ائيلەمنى گر قىلمىم چاشىدى آميرزا
بوندان بويانا ايشرلر يمیز ياشدی آميرزا

زمین بهشت بربین است در بهار لواستان

چگونه شعر نگویم بران دیار لواستان
زمین بهشت بربین است در بهار لواستان
به ماه خرم اردیبهشت و نم نم باران
خوش است دیده بدایری به آبشار لواستان
کناره سد لتیان و کاخ و پلاھاش
نوای دلکش و جانبخش آن هزار لواستان
طراوتش به هم آمیخت با ستایش «محسن»
زهی کسی که مقیم است در جوار لواستان
من و سجودی و سلیمانی و مدیر اداری
شدیم واله و مفتون لا له زار لواستان
برفت «با خلفی» صحبتی ز ناخلفانش
چه هارسیده زدونان به روزگار لواستان
به یار ما با جناقش نموده باع مصفا
مهندس «عیوضی» آن مرد تک سوار لواستان
ولیک جای من لاقبای مغلس نیست
که لطمہ می خورد از من به اعتبار لواستان
چو وصف عشق و صفالز مجرّبان بشنود
ثنا و مدح آمیرزا شده نثار لواستان

شوخلوق^(۱)

قابی آغزیندا دور موسان قاراواش
هر کس و ناکسه اییرسن باش
سنی بیر مشت آجامر وا بش
هم آبیل هم او زون گولوم قوی باش
مندن اولسا گوتون توتا تو تاقاش
گون کئچر پیس ده کئچسه سن تابلاش
هامیمیز عرض تسلیت بیر باش

۶۹/۷/۸

ای خدابنده لو حسن قارداش
ائیله ییزسن رکوع و یا اینکه
قوردولار سالدیلار قاباغه بوگون
مهربان با ادب معزاسن
شریدیر ملتین دالی قلاغی
اولموسان صاحب عزا اولسون
لازم اولد و سنه بوگون ائله یک

۱- مدیری معزاست و این آقا خودش را جزو معزها جازده است.

هەمگارلار

کارخانالار ایچرە بىزىم کارخانا
خودكار يوى تئرگوتوياز مىش كريم
بوركوجىرىق كله سى داز مىش كريم
كارخا...

تۈرپاغى وقتىنده دېۋائىتمە دىك
بىندىرىنى ياي گونو بركىتمە دىك
كارخا...

صىج دالا قالماش داهاڭلىمۇ وفجه
بس قوجالاندا نادىه جىدىر نىجە
كارخا...

فيدرە توک تۈرپاغى دربان فلک
ياش قورۇنۇقات الله سىن بولالك
كارخا...

يعقوب آغا آسيا با توت بىللى
تىسمىيە باخ داش ماشى سىچ آت بىللى
كارخا...

بەھرۇزا باش سۆيىلە چىكىل دور دالى
تئز لىيە بىر مامىلى ماقان قىز آلى
كارخا...

قوردىيار دسگاھى مشدى باغىر

کارخانا يوخ دلى خانادى دلى خانا
خوشگل و خوشگل لره باز مىش كريم
تاپشىرىسان پستى مىشە قوربانا

تىزلىيىلن گىئتمە لىيە گىئتمە دىك
بعلى مەندى دئىه جك تەرانا

ھم گونوز ايشلىرىبو جوان ھم گئچە
بىل دىبىي چىخىماز زەرىن بىريانا

ايشه مگە داي نىيە لازم كلك
قويمالۇ در ناز ائلە يە قىر جانا

فيدرە لازم دى گۇتۇر گىئد بىللى
ايىندى خال اوغلو گلە جك ميدانا

گۈرسە گۈرگۈرمە سە ايشدى قالى
ايشه سە ايشلى بارك الله اونا

بعضى قولاقلار نە آغىر دى آغىر

پیچلری صاف قویمیا جاق بیر دانا
سایمیا جاق مش باغیری هی چاغیر

کارخا...

اون جوره کر پیچ گورونور چر خیده
قویماینه گشتدي پیچی برکیده
ایش بئله گنتسه قوپا جاق فیر تانا
انسیسی ده انسیزی بوش برکی ده
کارخا...

داشقا سورن «نه بیلمه ين» نه بیلن
میندی بوگلدونینی هربیر گلن
قاج گتی ئاندارمی گوتور زندانا
اولسا خراب گل جوابین وئرگیلان
کارخا...

التفاتا ائتدیله کم التفات
برق ایشینی گلدى گوره التفات
سوآ پارار وورماتپیک وریانا
چوخ پولا مایل لیغی باشدان چیخارت
کارخا...

هر دولا هر بیر شیئه اولدو مايبل
قالدی قیسیر لاندی بو مشد اسماعیل
زاد قابی تاپسین هله لیک با غبانا
دوغرو سو بیرکس او نا اولمور هایبل
کارخا...

ایش وئره سن سوتمه دهوار میرزه علی
بیغ قمیله وورشیبیلی ربیعلی
تیتره گیررسن گنجه نی یورغانان
آدی علی اشرف لقی زلفعلی
کارخا...

وئر سؤزه بیر آز قولاغی آی موسا
آز بیزه سات قاش قاباغی آی موسا
باخ پرسه وور ماسادا فیر لانا
دستگاهها توک بوللو یاغی آی موسا
کارخا...

قیرمیزی اوزلو بیزیم احمد قولو
پول مولو چوخ ظاهری يو خدور چولو
قیز ساپیشیک دیر ماشا جاق نوودانا
ساغدی جامیشدان سودو بیزدن پولو
کارخا...

بعضینی دوز بیر چوخونو گوپلاسین
سسله جلیلی سؤزونو توپلاسین
مظلوم امینی چکیلیب بیریانا
گورسه کرم دی طرفی شاپلاسین
کارخا...

آل جوابین وئردی کرم درد ورم
هایلا ساگرمش رضا آی مش کرم
گورمه میشین او غلو اولوب بیر دانا
وئر دی سؤیوش گورنه «دئیر بس» کارام
کارخا...

شوقة گلر اوندا بو مشتاقیان

هاردا کی پول صحبتی اولسا دایان

باخدی محررده مشه فرمانا	یاداسالار پولسوزو پولسوزلوبان کارخا...
داممادی بیر دامجی سویونه اتی کابلا اسد قندی توگر قندانا	تعاونیه عضو ائله دیک ملتی مهدیه گلدی بوایشین لعنتی کارخا...
قیرمیزی داریاخشی تانیر پول بولون آل قباغین چای پولونوور جانا	کربیچ آلان اؤلچمه بالا ال قولون بادن سینیغین وئرمه سه گر چای پولون کارخا...
ملاتین اوغلو کوبوی اوغلو علی تبعید ائدیلسین گرک هندوستانا	علی ده لی ولی سی اوندان ده لی جرمه یازیلساقوره سن دینجهلى کارخا...
کیمسه کی ناحق دی دیشین چک گیلن یول گئدن اوغلان قوشولار کاروانا کارخایوخ دلی خانادی دلی خانا کارخانه آجرپرسی سهند تبریز - ۱۳۶۴	یا چیخیب آمیرزا قیشین چک گیلن چوخ داوازاتما قمیشین چک گیلن کارخالار ایچره بیزیم کارخا

ترجمه

بین کارخانجات فقط کارخانه ما - کارخانه نگو دیوانه خانه است.

آجرپرسی سهند نزد پالایشگاه تبریز است. شعر، طنز و شوخی با همکاران است که اصطلاحات آجرسازان در آن به کار رفته.

برادر مشد علی

میرزا: برادر اجازه وار

برادر مشد علی: نه خیر دانیشمنیا جاقسیز گؤزلریزی آشمیا جاقسیز

میرزا: برادر ببر کلمه، خواهش اثیرم سنی ننه وین جانی

برادر: هه، نه دئیرسن

میرزا: قادر اشلار توجه ائله یین حق برادر مشد علی نن دی، دوزد ئیبر اونا
دئیبیلر دانیشما سینلار بیزده رعایت ائله مه لی بیک بیلیرسن برادر،
مسئوللارین منظور نظر لری او دور کی سیاستدن میاستدن صحبت او نیاسین
لاپدا دوز بسویور وبلاروندا سونرا بیر کوبی او غلو آغزین آچیب سیاستدن
دانیشساها میدان قاباق منیلن طرفدی، او تورون گئتسین گئرگ، برادر،
قویوندان دانیشا جیوق چؤلدن، چوباندان، چایدان، داغدان، آی بد بخت لرنه
بیلرسیز آخر مهندس دن دکتر دن زاددان ییغیب گتیر بیلر سیزی بورا شەر
لرده حیسین تو زون ایچینده قالیب سیز، صفا او دا گدادا شادادی، من اولوم برادر
مشد علی دوزد ئیرم، برادر، ایندی یای باز فصلی سهند آوانین اته یینده قویونو
یا یاسان تو تک ده باشارسان چالاسان. او نون لذتین من بیلیرم برادر کی سهند
آوا او شاغیدی او بیلیر بومهندس دکتر، شەر او شاقلاری نه بیله جك.

برادر: هه میزه سورونو یا یاسان گرگ ایتینده یانین دالا لاه

شاعر: بعلی البت کی ایتسیز قویون ساخلاماق او لار؟!

برادر: هه سیزه دییه جیگم ایتندن، منیم بیر ایتیم ۋارايدی ائوین

ینخجی نیاسین ایت، کردستان دؤلوايدی بکاندان گتیر میشديم ایتن آغزى

نمنه لا پ او نفت بوژگاسی (بوشکاسی) يئکە لىکدە.

گۆزوباغلیلار آرام؛ بعلی بعلی

بىرادر: ايت بىشى جىنواردى اىرۋاپاتىدى اىتىن بفاسى اوڭار آروادىن بفاسى اولماز مىرزا بىلەر

مېرىزە: دوزدۇر، دوزدۇر

بىرادر: اوکيمى دى ايتى گىئىتى قىرى نىن اوستوندە ئۆلدو؟

رسول: غنى بابا

بىرادر: بعرى غنى بابا، غنى كىشى نىن آروادى نىن اويناشى وارايدى، بىرگۈن غنى يالاندان آروا دىندا خدا حافظ لىك ائله دى اما گىزىلندى گىئىتمە دى آروادى گوتىدى، بىر زمان گۈزۈدى بعرى اويناش گىلدى اوندایدى كى ايتىنە دئىدى توت بولارى، ايت باجادان دوشىدى اويناشى يىندى آروادى دايىار يسینا جان يئمىشىدى يالوار يېرىدى كى آى غنى سەن الە دىئى منى يئىمە سىن غنى دئىدى سەن ئۆلە سەن لەپ يېيە جك، ايت ائله يئىدى كى بىر قطەرە قانىدایئىرە توگولمە دى، هە غنى ئۆلندى سورا اوایتى گىئىتى باشىن قويدى غنى نىن قىرى نىن اوستونە جان وئىردى، هە!

بانك ملى: بىرادر مىشىد على اوایتى ساتمىاسان

بىرادر: يوخ اوغلان آدام دا ايتىن ساتار اوونو من دىمدەن چوخ اىستەرم

آلپيانى - قىرمىزى دىنك - طوپىلە

مېرىزە: بىرادر مىشىد على بىر آز جىنندى زاددان دانىش بويازىق دكتىرلەر مەندىس لرنە بىلەر جىن ندى پرى ندى

بىرادر: هە سىزە دېيە جىيم آل آروادىندا، هال آروادى خارابالاردا كەنە دېيرمان دا، كەنە حامامدا زاددا اوڭار آياقلارى گئچى آياغينا اوخشار امچك لرى اوڭار تورورق يئكە ليكده آتار چىگىنинە هاردا جىرجىندا. اولسا يا پىشىدیرار جانىنا گىئىر آردادلارين اىچ آراتىن چىخاردار چىك سووا بالا لارىنابىن بىر بىزىم كىدە بىرى وار مىنن يامان ضددى اوز سوزلوك اشلىرم من اوولنىمىش آما اووا آدامىن كىنە آپارمارام هە بىرگۈن عىمى مىن آروادى بوجا زايىدى دوغا جىدى عمىم دئىدى آقا مىشىد على، دئىدىم بعرى عمى دئىدى آقا مىشىد على قور خورام هال آروادى گلىپ بوا آروادىن اىچاراتىن آپارايىبىه. قىرمىزى دىنە يىمىي گوتىدوم هال آروادىن گوتىدوم، هله سىزە دئىيىم او قىرمىزى دىنەنەن اوونون يخىلىماسىن من اوننان يوز اوولى بەھا يى نى كىدەن قاچىرتىدىم، شوشە لرىن سىندىرىدىم.

میر جلال: برادر آل آروادی

برادر: هه تو دئدیم قیرمزی دینه يه عمی مین گوتودوک گئجه نین بیزمانی
گوردومن بعری گلدى بونون او زاتدی بویلاندی باجادان باخدی توبوردوم الیمه
قیرمزی دینه يین گؤتونون اوستوندن بیر دانا ووردو اوداقایتدی امجیین
بیر دانا منه ووردی اووون يخیلما سین ننم دییر بیلمیرم اوش گون يئدی هفته،
يئدی گون هو شده قالدین هه يامان خطرناک اولار

بمد علی: برادر بیزدن يئى لر هئش سنی تويازاداعوت ائله مه يېبلر؟

برادر: هه تويا، بیزدن يئى لر، هه يادیما دوشدو بیرگون گيردیم طوله يه
گؤردومن ننمە سسلە دیله آقا مشد علی بويرون

بیر نفر: طوله ده؟

برادر: بعری، هله سیزه دئیم او طوله دن اووون يخیلما سین قدیم کیشى لر
رستم دستان ندی سام نریمان ندی، بیزیم او طوله نی داشدان قازبیلار نه يئکە
لیکدە اوزونلۇغى يوز، مین مئتیر.

میر جلیل: انى؟

برادر: انى بعری انى نه بیلیم اللی، بئش يوز كیلومتیر لاب بو اتاق جان باخ
يوزقوپون توتار، دا

بیر نفر: هه بیزدن يئى لر طوله قایید طوله يه

برادر: بعری باخدیم گؤردومن میزدوشه نیب گویلونن نه كئچسە وار بیرى
دئدی آقا مشد علی ایلش يئى آما بیلدی يین قارزین دا من ياواججا اوتدم
گؤزومون آلتیلان باخدیم گؤردومن سیر فانین اورتاسین دا بیدانا قیزیل بایدا،
دئدیم سن اوره سن بىردن اوزو مو سالدیم قیز يل بایدانین اوستونه دئدیم
بسم... الرحمن الرحيم هرە سى منه بيرشاپا، باما چا ويردى لارقاشىلار
غىب اولدولار بایدا قالدى، بيردە اونى چۈلەدە چوبانلار اوغۇرما مىشىلار
قیرمزی دینه يین حسابلارينا يقىشىدیم ايندى اونى اوودن آسمىشىق.

رستم عمی: برادر سات

برادر: ايسته دیم ساتام ننم قويمادى دئيير اونى ساتسان پيس اولار آدامىن
تىفاغى داغىلار

بیر نفر: نئچە يه ده ير

برادر: هه اوغا قىمت قويماق اولماز اوغلان اونو من هئش اوج يوزمىن، او توز
مiliyona ايسته دیله وئرمە دیم يانى اونى ساتماق اولماز هە.

روزنامه - مهندس دکتر اوتاریرام

راوی: بیر آیری گون اوگونلردن گؤزو با غلیلار دان بیر نئچە سی چشم بندین
آلیندان روزنامه يه با خير لار.

برادر: قارداشلار سس اور ماسىين هىيس سىيس شو، اوغران اونمنه دى
او خوبىسان آت آويانا گۈرۈم ائله سىزى يازىق ائله ين او روزنامه لردى دا، آدامىن
گۈزۈنە دە زىياندى من اۇزوم مدرسه يە گىئتىيم درس او خودوم يارىمچىق
قويدوم هېش درس او خوماديم ھە او خودوم اولا جىدييم سىزىن تاييز ايندى
گۈزۈمو باغلى يىب يىخا جىدىيلار يان، آت او يانا گۈرۈم من اۇزوم كىدىييم
آدىمدا ئىرى... او شاغى يام هېش دا نمىرام دا سىزلاپ ياخچى اوغلانسىز ھە
من كىدده گئچى اوتاراردىم قويون اوتاراردىم آراه دان گىيز لىن دېير سىزىن نە
گىزلىن چوخ شىكراولسون امام زمانا شىكراولسون ايندى بوردا مهندس دكتىر
او تاريرام روزنامه نمنه دى آتىن او يانا.

بەھمن سىگارى

برادر: قارداشرار كىيمىدە بەھمن سىغارى وار منىم بى پاكىت زرىيم وار اوش دورد
داناسى دا سىكىيەدى

راوی: اليندە پاكتى گؤستىرير

برادر: ايستيرم بەھمنىن دىيىشىم

راوی: سكوت

برادر: يو خىدى ھە؟! هېش كىيمىدە يو خىدى، او سسون (حىسىلى وقاش
قباباقلى) چكىن آشاغى (چشم بىندلىرى) حاموشىدى سس اور ماسىين سىزە
دىيە سن دىننە دىكىجە عاڭلىز عملىز آزىز، او سسون
شاعر: (دوروب آياغا بەھمن سىگارىن آلىشىدىرىپ تعارف اندىر)

آقا مىشد على بويورون، من اۋلۇم تىرىپ گىتىر بىر قىدم ووراق گۈرۈم نە اولوب
برادر: (يواشچاپىر گوشە دە) بىلىس شاعر سىن لاب ياخچى اوغلانسان من
راضى دىيىرم هېش سىن بىرگۈن دە بوردا قالاسان رسول دا ياخچى اوغلان دى
حىبىب دە... هېش راضى دىيىرم قالالار آما او حاجى نى گۈرۈسەن من اۇزوم اونون
بوخچا سىين آچىب با خىميشام اۇزوم گىتىر مىشىم نىشان بۇ نىشان بى دانا شورت،
زېركۈينە، ايکى بىستە دە بەھمن، ايندى بى يول دانىردىپ يو خومدى او سسون
من اۇزوم آچىب با خىميشام

شاعر: (برادردن گیزلین گؤزو با غلیلار) هوشی نین پوخیدی گئنده سیگار

لارى گۇرۇپ

هوشى: پوخ ئېبىر اۋۇز او شاقلارىمېزىن يو خودو

برادر: (كئفي سازالىپ سىگار وئرلىپ) قارداشرار بىلىرسىز نە وار سىزى
بۇراڭتىر مە يېبلە كى سىغار چكىب اۋۇزۇوا لىدورە سىز سىغار نمنە دى باشدان
آيا غاپىرلىدى دوزدى من اۋۇزوم بى گون قىد دانا چكىرم (كشىك اولان گون كى
موقته ايدى) بى گون هېش چكمىرمە!

شامپۇن

برادر: هاوا يا مان اىستىدى من گىندىم بير دوش توتوم

بىر نفر: براذر مشد على حاما ماڭىدىر سن شامپۇ آپار

برادر: شامپۇن؟!

بىر نفر: بلى شامپۇ بويور (بىر ليتيرلىك داروگر شامپۇسى آغزى
آچىلىمامىش براذرە تقىدىم اولور)

برادر: ها، شامپۇن!

راوى: معلوم اولور براذر كىندىن گلىپ جبهه يە زادا باشى قارىشىپ اساسا
شامپۇ نين مصر فيىندىن بى خېر ايدى ايندى ايکى قىرانلىقى دوشور شامپۇنى
آلىپ گئىدىر بۇ دفعە دوش دوتىماقى بىر از گئچىشىدى اما شىنگول، شامپۇ نين

بوش قابىي اليندە وارد اولدو
برادر: قارداشرار بوشامپۇن كىيمىن ايدى يازىن بوننان گئنە يوللاسىنلار او

وون يېخىلما سىين كف بئلە باهە يازىن يوللاسىنلار

گۈزۈ با غلیلار دان بىرىنچە سى: كاوس ايشىن چىخدى ياز يوللاسىنلار.

مسواك

مېرىز: براذر مشد على اجازە بويورون او شاقلار مسواك وورسىنلار والاھ

روايىتىدە وار ثواب دى

برادر: يوخ لازم دىيىر من هئىش مسواك وورما مىشام نە اولوبها، باخىن

منىم دە دىشلىرىمە باخىن

راوى: دىشلىرى ساپ سارى بىرا يكى سىنده قورد يئمىش

برادر: بانكى نين دا دىشلىرى يە باخىن آغزىوی آش

راوی: بانکی آغزین آچیر برادر اونون انگیندن دوتوب اوکوزو آتی آلاندا نئجه
 آغزینابا خارلار او جور با خیر
 برادر: با خین باخ بودا منیم دیشلریم
 راوی: بیرده آغزین آچیر
 برادر: خیر لازم دیبر
 میرزا: برادر آلاهَا خوش گئتمز
 دوره دن: خواهش اندیریک سنی ننه وین جانی
 برادر: نئینک
 بیبر نفر: برادر سن او زون ده مسواك وور میرزاد بین کیمی ثواب دی
 راوی: ایسٹراپیسته مز برادرین بیونونا قویولور مانع اول ماسپن واژزو ده
 مسواك وور سون
 برادر: آزاد گؤروم او دیش چوکه وی
 راوی: آزاد تردید اندیر
 بیبر نفر: اول سون وئرسنه بیرین تا پاریق
 آزاد: بیبور برادر
 برادر: او خیشتگین نن ده سیخ بورا
 راوی: منظوري خمیر دنداندی سونزالار خمیر دندان وور موردی دئیبردی
 مزه سی بیر شئ دیبر
 راوی: ایکی گون سورا
 بیبر نفر: برادر مسواك وور دون
 برادر: هه، یوخ ياخشی رسول او چوکه وی وئر گؤروم
 رسول: بس او گون ال دیغیوی نئیله دین
 برادر: اول سون بوگون ده سن وئردا
 راوی: ایندی گل یومور تانی دویونله برادری قاندیر کی هر کس گر کا او ز
 مسئاکیلان دیشین یوسون
 رسول: هله دوزون دئ گؤرك او مسواكی نئیله دین
 راوی: برادر گولورو مثلا او تانیز
 برادر: هه: هی، والاه اوننان باشما قلاریمي واکسیلا دیم یودوم دا گئتمه دی.

وام

میرزا: برادر، بانک ملی ایله آران سازدی نه خبروار؟

برادر: هئش

شاعر: هئچ اولماز بیزه دئ، بوسوادلیلار باشیوا بورک قوبالار او انگلستان

دازاددا لوب

برادر: والا دوزون آختارسان بانکی قول وثرب چیخاننان سورا منه وام وثره جک

میرزا: قارداشلار بیلیر سیزکی بیز هامیمیز برادر مشد علی نین خاطرین ایسته

بیریک والیمذن گلن خدمتی اونا اتمه لی بیک اما گیزلین سؤزو موژ یوخدور برادر مشد علی ده بیلیر کی بیز اونون سرین هئچ کسه وئرمه ریک لذا خواهش ائله بیرم هئچ

مسئله نی برادرین موردينده گیزلتمه بین، آقای بانکی بویور گورک بو وام ندیر و برادره

نئچه وام وثره جکسن.

بانکی: اون مین تومن!

میرزا: اون مین تومن! اوتانمیرسان برادر مشد علی یه اون مین تومن! انه

خیر آز دیر آرتیر

بانکی: یاخشی سیزه خاطر ایگیرمی مین تومن

بیر نفر: آزدی

بانکی: او تو زمین

بیر نفر: آزدی

بانکی: الی مین

راوی: وام ایکی اوچ میلیونا چاتیر

شاعر: ایندی گورک برادر مشد علی بووامیلان نئیله مه لیدی

راوی: پچ پچ باشلانیر

شاعر: قارداشلار پچ پچ اولماسین پیشنهداد وئرين

مهندس: صنعتی بیر کارخانه قویسون

شاعر: مشد علی نین صنعتدن باشی چیخماز

مهندس: شریک او لا ریق برادر اريا بلیغین ائله سین منفعتین گؤتورسون

بیر نفر: مرغداری قویاک

بیر نفر: گاوداری یاخشیدی برادرین باشی چیخار

شاعر: بوگون مسئله قورتاریر اجازه وئرين برادر شریک لوبن انتخاب ائله

راوی: برادر، شاعرین قولاغینا

برادر: شاعر بمحبیب لر یولانگئتمیر لر نجور ائله یک آخى من ایستيرم او
حبیب ده اولسون دوزدی بو وام وئریر اما اوونون داقاداشی ائشیکده منه يامان
پیتئيشیر بال قایماق وئریر، دکانیدان تلفن ائله یېرم.

شاعر: بانکى يَا، دئ اوحبیب ايله هله لیك ايشين اولماسين سورا ووروب
گؤتونه اوتووره ریك ائشیگە، بيرده برادر بیلیرسن نه وار، سِن گل بوکارخانانين،
صنعتين داشين اته يېيندن توک اوپيش لرده سنين باشيوابورک كئچر سنين
اوزو وون تحصصين وار گيريش مال داوارا
برادر: قارداشرار هييس سى شو

راوی: برادر قایيتمىشى اصلينه ائله کى بعضاً مشتبه اولوردوکى بىرسورو
قويون الى نين آلتىندادير او دور قويون او تارماق سىسلرى چىخار دىردى تازا
كىچى يە گرک هردن بىرداش، سئلبه آتىدى بو حمیل، آرام گۈزو باغلىلا
چوبانلىق چوخداراحات ايدى.

برادر: قارداشرار هييس سى شو، من اووااما، قويون آلاجى يام، كارخانا
مارخانادان باشيم چىخماز منىم او زومون ده تحصصيم وار، بىش مين دانا
قويون آليپ يىدى دانا چوبان دوتوب اۆزۈمدە سرچوبان اولا جىام

بىر نفر: برادر ايشيوى الدن وئرمە يە سىن

راوی: برادر فيكىرە گىئديرلين تپانچا سينا ووروب دئير

برادر: يوخ اوغران اسرحە سىز قويون ساخلاماچ او لار

بىر نفر: برادر او ندا بىرئچە دانا دايت لازمىدى

بىرنفر: وېيرئىچە راس قاطر البىتە اىتىن اهمىتى برادرە معلومدور قاطىر
لاردان دايىك چكمك و باشقاستفادە لر ائتمك او لار

شاعر: پس سۈزۈئىرى يو خدور كى مشد على سرچوبان اولوب قويون
ساخلامالىدىر آنجاق او قويونلارين سوتون قاتىغىن يونون اتىن كىمه وئرمە
لىدى نجور ساتمالىدى او بارە دە انشاء... صبحت او لونار

راوی: گونلر، هفتەلر وام حقىننە شىرىن صحبت لر گىئدير اما وام آلماغىن
لازمە لر يىندن بانکى نين آزاد لىغىدى كى هله خبر يوخ ايدى بىرگون برادر
يا واشجا بانکى يادئير

برادر: حبيب آقا نجور ائله يك سِن ائله بورداسان اما منه ده پول لازمىدى
اولما سابيرشى ياز آپارىپ بانكا او وامنان بىر آز آليم

بانکی: یازماق ایسته مزبانک... تین هانسی شعبه سینه گئدیب منیم آدیمی
وئرسن تانیلار واشیوی گئورلر
راوی: نئچه گون کئچیر براذر ناراحت قاش قاباقلى بانکی یا ياخینلاشیر
براذر: آزاه سنه انصاف وئرسین باخچی منیم آپاریمی آپاردین
بانکی: خوب دئی گوروم نه او لوب کیم نه دئیب لاب موبیمو منه دی
براذر: هئش زاد نه او لاجاق گئشتمیم نمنه دی اوچارالاق داکى بىنکا دئدیم او نو
تاني ییسیز سینین آدیوی وئردیم دئدیلر نئچه بىه او نی دوتوبلا ر دئدیم ھە ائله
بیزیم الیمیزین آلتیندادی حالى ياخچیدی سلام گوندردی دئدی گئورون او لسا
منه بىر آزوام وئرین
بانکی: خوب نه او لدو وئرمە دیلر نامر دلر، دئی گوروم
براذر: هئش زاددای نه دئیبیم نه بىریم نه دانیشدیلار دئمە تلفن ائله بىبلە...
پاھدان گلدىلر منی قایتار دیلار يامان پیس او لدی
بانکی: افسوس، او لار کیمی دیلر سن فقط بانکدا کى کارمند لرین آدین گتیر
من دده مین او غلو دئیبرم او لاری اخراج ائله مە سم
راوی: بانکی نئچە آی گئزو باغلى قالاندان سونراون ايلدن متجاوزه محکوم
اولدو

تراكتور
شاعر: براذر او آزاد پوریلان نه آل وئرین وار آران چوخ سازدی
براذر: هئش بىر شئ دئیب
شاعر: دئدیم کى بیزدن گیزلتمە سە بونلارى ياخشى تانیما بىرسان بىردن
باشیوا بورک کئچر
براذر: والە شاعر آراھدان گیزلىن دېی سە نن نە گیز لین بو آزاد منه بىر
تراختور قول وئریب
شاعر: کیم؟ آزاد! خوب خوب نه دئیب نئچە قول وئریب
براذر: هئش زاد، دئیب من تراختور سازى نین محصولارينا نام (مسؤول)
ائله بوردان چي خماق همن او وە گىتمە يە جىم نه او لاجاق يارىم گون گئزگىنە رم
مانعى يو خدى آنجاق اول گئدیب سنه بىر تراختور آلیب وئرە جىم سورا گئدم
ننە سى نین جانينا آندا يچىپ نه سین چوخ ایستە گورموشىم، ھە بىلە دئیب
راوی: شاعر دىك دىز او سته او توروب محکوم و او جادان

شاعر: کیم تراکتور قول وئریب، آزاد! عیث ائله ییب اولا تراکتوری من
قوشام اینانمیرسان میرزه دن سوروش

برادر: هه میرزه

میرزا: بلی مسی فرکوسن یوخ آما رومانی تراکتور لارین دوزدیبیر

برادر: هه او ساری لاردان دای ائله او لاردان ایستیریک

راوی: شاعر رومانی تراکتوری نین تولیدی خطینده پیچ لری برکیدیب

چراغلاری کنترل اندردی

شاعر: بعلی اولا تراکتور منیم الیمدن چیخار ثانیا کیم دئیبیر بیر گوندہ

تراکتور وئررلر تویوق آلوئری دئیبیر کی تو توب قیچیندان یا پیشیب وئرم،

بو تراکتوری شو خلوق دئیبل

برادر: یا خچی شاعر ایندی تراختوری بیزه جورله دای

راوی: شاعر سینه نی وئرر قاباغا چشم بندی قوازیبیر آنلینا، شیشه شیشه تبخترانه دئیبیر

شاعر: بعلی عرض به حضور، او تراکتوری گرک من اوزوم قوشام دقت ائله یم کی

برادره لایق بیز زاد اولا، پیچلری برکیدم چراغلاری یو خلیام بلکه بیرایکی دانا اضافه

صندل اونایارا شدیرام شاید برادرین قوناغی اولدو مخصوص سفارشی بیر تراکتور

اولسون سورا اونو محوطه ده امتحان ائله یم جعبه ایزار ینا با خام بیر شئ ناقص اولمایا

تریلی سازی ده آدامیم وار سفارش ائله یم بیر جانانه تریلی ده دوز تسین لر سورانامه

سین یازام وئرم خانملا را ماشین ائله سینلر گؤتوروپ آپارام اداره فروشانه بیلیم

حسابداریبه سورا عرض ائله ییم، محضره، آقا ما عرض ائدیم بونون حداقل بیر هفتہ

ایشی وار، کیم دئیبیر بیر گوندہ، بیر هفتہ، اونودا برادر مشد علی یه خاطر اوندا خبر وئرم

برادر تشریف گتیر دفتر خانیا یازیلاشیب سلامت لیگیلن تراکتوری تحويل آلار

جماعت: مبارکدی مبارکدی...

بیر نفر: برادر قیمتین دانیش

راوی: برادر گلیب او تورور شاعرین یانین دا

برادر: دوزد ئیبیر شاعر ایندی بیز اونا نئچه وئر جیبک یانی تراختورین

قیمتی نئچه دی

شاعر: والا تراکتورین دولتی قیمتی قیرخ بئش مین تومن دی اما خوب

گرک برادر مشد علی یه جورائله یک اولمساسن اوللده اون مین تومن وئر

قالانین داقسطیلان وئر

راوی: بیر نفر مشد علی نین قولاغینا

بیر نفر: قبول ائله مه، سن پاسدار بابانین بیری اوں مین تومنی هاردان وئرہ

جکسن

برادر: دوزدئیر شاعر من آیدا نچه آلیرام کی اوں مین تومن وئرم

شاعر: بس نچه وئرسن

بییر نفر: شاعر کئچیندیر هرزاد سنین الیندہ دی ائله آیدا ایکی مین بئش

یوز تو من ازدم قسط آلاه خییر وئرسین

راوی: بئله لیک تراکتور مسئلہ سی ساعاتلار گونلر شیرین صحبت آپار بر

برادر: شاعر بیز ایندی اوونون قسط لارین وئرمہ سک نه او لا ره! کیم کیمہ

دی

شاعر: والا اوونو اوزون بیلسن دولت بیلر سن بیلسن منیم بور جوم سنه بیر

تراکتور وئرمکدی

بزادر: شاعر ایندی اوونو نچه یه ساتا بیله ریک

شاعر: اگر کردستان ازاد آپار ابیلسن یوزاللی مین تومنے یوزقیر خایوخ

بور داساتسان یوزاون یوزا بیگیر می

برادر: آنجاخ بیز اوندان نچه قازانیق

راوی: ثابت اولوب کی بزادر حساب بیلمیر هئچ لازم دئیبل زحمت چکه

بوردا اونلار آدام اونا حساب ساخلیر لار

شاعر: سن اووندا آری یئتمیش، هشتاد مین قازانارسان

بزادر: دئییرم اور وحی داگو تورو گئده رم بی بور غارستان، میرزا آدام

عمرونده بیر دفعه گناه ائله سه نه او لار

میرزا: بلی بیر ایکی دفعه نین اشکالی یو خذور

راوی: ارووح یا روح اله بزادرین همکار و دوستیدی، بزادر ایدئولوژی معلم

لریندن اشیدیب کی بلغارستان کمونیستی مملکت دی واورد اعیاش لیق ائله

مک او لار

بزادر: شاعر ایشاء الله کی سن تیز لیلن آزاد او لارسان و بیزیم او تراکتوری

جور لرسن

گؤزو باغیلار: انشاء الله انشاء الله

راوی: بزادر، اوزون او داسویا وورور چالیشیر بیربول تاپا شاعر آزاد لیغاچاتا

او تراکتورا

بزادر: آی شاعر من ائله نچه گوندی فکیر لشیرم او ننان بوننان سوروشورام

کی بیریول تاپاق سن نجات تاپاسان، باخ گؤروم شاعر سن هر شئ ای دئیب سن

شاعر: بلی منیم نییم وارکی

برادر: هن دا دوزدئیرسن یازیخ بینوا سن ده منه تای بیساد کددی نین

بیریسن هر نه ائله ییب بوساد لیلار بو مهندس دکتر لر ائله ییب داهه!

شاعر: دوزدور

راوی: نچه گون سورا

برادر: شاعر منه باخ گوروم سن اوزادداری نمنه دی او خیر داعرامیه لری

دئیبسن

شاعر: نه اعلامیه سی برادر سن الاه

برادر: منه باخ سن دئنه من مئیوه آلیردیم او لاری قویوب پاکته منه وئریبلر

من نه بیلیم هه! باخ بیر دئینه ترمینالداور یبلر او شولخلوقدا من نه بیلیم کیم

وئریب

شاعر: برادر سن آلا، نه اعلامیه سی، یوخ منده هئچ زاد یوخ ایدی

برادر: هه اصلاح دئینه هئش زادوئرمه ییبله من نه بیلیم هه!

راوی: نچه آی سورنا

برادر: شاعر باخ گوروم آده سنین قارداشین تراکتورسازی دا لوردا

شاعر: دوزدور پاه آتونان برادر مشد علی هاردان بیلدين

برادر: بیز بیل لیک سویا، بیلر دئییرم کی شاعر سن او قارداشیوا بیر کاغازیاز
هر نه یازیسان یاز من او نو اوکوزون بونوزوندا دا لوسا آپارام آنجاخ آخرینده
یازکی او تراکتوری منه وئرسینلر

شاعر: آه مینم او قارداشیم داسنین کیمی السیزا یاقسیز دی بیساد دی
دوزدور کی بوبوک قارداشی اما او، او اولسایدی بوردا لاردی منی تک قو
یمازدی، یوخ برادر اونون ایشی دئییر

راوی: شاعر دوققوز آی گئزو باغلی و سورنا آیلار زنداندا قالیب، چیخاندان

سورا دئییر تازا چخمیشدیم بیرگون ائشیکدن گلدمیم ایوه ننم دئدی بالانچه

نفر برادر لردن گلمیشد یلر قاپی یا گئنه نه پو خون وار دئدیلر دوباره گله ریک

بیرگون قاپی دویولدو خانیم دئدی او لاردی دور دوم قاپی یا گئر دوم برادر مشد

علی، یوسف... دئدیم بویورون ایسته دیلر گله لر دئدیم قوی پالتار گئییم گلیم

برادر مشد علی، گئیف احوال ائله مگه باشладی، سوروشدو هه شاعر نئیلیسن

رسول نئنیر آزاد نئنیر...

نه واخ چیخیرلار بیله سینه وعده وئرنلری سوروشوردی و آخر ده دئدی
 شاعر بیزیم تراختورا ایستدی نه دئییس، دئدیم برادر منی کارخانایا
 قویمۇلارسن منه بېرناخە گتىر قايدىم ایشىمە باش اوسته مندە تراكتورى
 ردىف ائله يىيم، برادر فکرە گئىدى گۈرۈدۇ مستحاب اولمایان دعادى، دئدی يوخ
 دای هىش من ده يو خام، حال بوکى لباس أىننین ده ايدى، آه وايىلان دئدی اما
 شاعر منه يامان حسارت دىدى.

شاخصى و اخسى

برادر: قارداش راھىس سىس اشۇ سىس اور ماسىن مىرزە بولارىن بى،
 حىدى سورە سينه قولاق آساق گۈرك ائله هالاھىرنا ائله يىيل لر منه دئىيل لر
 سينىن پۇستوندا دانىشىل لاگۇلۇرلار، نمازىدا يالانتان قىليل لار
 رسول: مىرزە سوو گىئىسىن دىيىنمه رىك بىردىن آيرىسى داگلىب قولاق
 آسار

مىرزە: برادر گىل ياخينا ياواش بېرسۈزۈم وار، باخ گۈرۈم اول گىرگ سن دىيە
 سن ياواشجا منه دئى گۈرۈم يو خسا سوپاهىن آبرى سين آپارارسان
 راوى: لاب دوزدىيە مىرزَا اونايوزدانا غلط چىخاردار
 برادر: هىش من اۋزو مەدە ياخجى بىلمىرم بس نه ائله يك آخى دئىيل لر...

مىرزە: سينه ووراريق
 برادر: هاهاها سينه! يانى بولار سينه وورار

نېچە نفر: ووراريق سن دئسن ووراريق
 برادر: نوحە نى كىيم دىير

مىرزە: شاعر
 شاعر: اده من نوحە!

مىرزە: شعرلىرىن بىرىن سال نوحە وزنىنە دئى سىسىن ده كىي وار
 راوى: شاعر باشلادى نوحە دئمە يە برادرىن عقلى كىسمە دى گئىدى بىر
 نوحە كتايى تاپدى گتىدى، نوحە ده بىر مصراع وارايدى بونوقۇلایيم... سينه زنى
 باشلاندى دوروبىلار آياق اوستە
 بانكى: شاعر باخ گۈر من دوز وورورام قارداش من انگلستاندا زاد دا اولمۇ شام
 سينه وورماق نە باشارىرام بونوقۇلایا... بونو...
 راوى: گولمك خىدەندى

حکم آباد او شاغی: برادر بیزیم نذریم بزار گرک محروم ده شاخصی گندک
راوی: حکتم آباد لیلار دسته بشاشی اولوب گؤزو با غلیلار سالن داشخصی
گندیرلر

عاشقی هاواسی

میرزا: برادر بو شاعر یاخشی او خویار

برادر: من اولوم یانی نجور

میرزا: عاشق کیمی عاشقی هاوalarی

برادر: او خوسون گؤرك

راوی: شاعر تعارف سیز دیل دوداغیلان ریتم دوتوب باشلاییر چالیب
او خوماغا برادر ذوق زده اوزون آتیرا اورتا با ودئییر

برادر: من اوزوم یوز شاعر جن بیللەم سینم دفتر دی یوز دانا عاشیغین سازین
سیند یریب ووروب گؤتونه کددن اوتور موشم اشیگە، گولر سیز هه یانی با غرا
میشام سازین سیندیر میشام

رسول: شاعر چال برادر بیر آغیز او خوسون

راوی: برادر فکیر لشیر او سینه دفتردن هئچ بیر شئ یادیندا قالما ییب

بیر نفر: جبهه، جنگ قوبیمازکی آدامین یادیندا قالسین

برادر: هه جبهه چیخادانین نکی وارین س...

راوی: یامانی اورکدن ولی یواش دئییر

جماعت: نه دئدی نه دئدی

میرزا: هر سؤزو او جادان دئمز لرکی

نهچه نفر: برادر سن آلاه سنی آتاوین جانی بیر آغیز او خوبیزدە غربیبیک،
او خواور بیمیز آچیلسین

راوی: برادر میرزانین، شاعرین کومک لیگیله سسین آتیر باشینا
انکرالا صوات صوتیله عاشقی هاواسیندا او خویور

برادر: ایندی جه گلمیشم کرمان اثیلیندن اورانین مطلبین خبر آل دئییم،
سنے یئدیر تمیشم یاغینان بالی آنا همت ائیله من گئدر اولدوم شاعر بی دانا

قربتی چال

زندانین دامین دا اوتدار سئرچه لر

میرزا: کورا او غلودان

برادر: هه، هانی منیم حیدر قارداشیم گله گیره بو میدانا

چکنده مصری قلینجی غمضه سی قنانبویانا

قوی سنه دئسینلر آی میرزا دای

گؤزو با غلیلار: به به به به

راوی: سونرا قرار قویولدو شاعر او خوسون برادر اگر با شار سایبر شی چالسین

یادینادو شدو کی او شاقلیقدا کننده سوچکن کاغاذی قویوب داراغا چالاردیلار،

خلاصه آختاریب تا پدی و پوفله دی

برادر مشد علی (ترجمه)

میرزا: اجازه هست

برادر مشد علی: نخیر چند بار بگویم. چشمانتان را باز نمی‌کنید. حرف هم نمی‌زنید.

میرزا: فقط یک کلمه، خواهش می‌کنم، جان مادرت
برادر: هه چی می‌گی؟

میرزا: برادران گوش کنند حق با برادر مشد علی است، راست می‌گوید، به او گفته‌اند که اینها نباید حرف بزنند ماهم باید رعایت کنیم، می‌دانی برادر مشد علی اینکه مسؤولان فرموده‌اند حرف زدن ممنوع، منظورشان این است که صحبت از سیاست و اینها نباشد و صحیح است. برای همین بعد از این اگر کسی حرف از سیاست بزنند قبل از همه با من طرف است، تمام کنید سیاست چیه. ببین برادر بعد از این از گاو و گوسفند صحبت خواهیم کرد، از کوه و دشت و چوپانی، شما بچه شهری‌ها. مهندس دکترهادر میان دود و دم مانده‌اید. صفاتی کوهها و بیلاقها را چه می‌دانید، برادر مشد علی می‌داند من چه می‌گویم. برادر مشد علی، حالاکه فصل تابستان است در دامنه سهندگله گوسفند را با صدای دلنواز نی چوپانی بچرانی و حال کنی.

راوی: برادر مشد علی بچه... یکی از دهات دامنه سهند است.

برادر: بعله میرزا گله مشغول چرا باشد اما باید سگت را همراه داشته باشی‌ها

شاعر: برادر راست می‌گوید گله‌داری بدون سگ ممکن نیست

برادر: ها، برای شما تعریف کنم از سگ. سگی داشتم چی بگم تخم و ترکه‌اش از کردستان بود، از بوکان آورده بودم، دهنش مثل دروازه، اندازه بشکه نفت.

چشم بسته‌ها: بعلی بعلی

برادر: یعنی هیچ حیوانی جای سگ را نمی‌گیرد. میرزا حتمهٔ می داند، روایت است که سگ وفادار دنارد زن وفا.

میرزا: کاملاً صحیح است.

برادر: کی بود که سگش سر بر قبر او نهاد و جان داد؟

رسول: بابا غنی.

برا^۶: بعلی بابا غنی. زنش با مردی رابطه داشت. روزی غنی از زنش الکی خدا حافظی کرد و اورا پایید. پس از ساعتی دید مرده آمد، غنی به سگش دستور داد اینها را بگیر، و سگ از سوراخ پشت بام به خانه پرید، مرده را خورد، زنه را هم تا نصفه خورده بود که داد می‌زد تو را به خدا آقا غنی بگو مردان خورد. غنی به حرفش گوش نداد. سگه چنان بلعید که یک قطره از خونشان بر زمین نچکید. بلی بعد از مرگ غنی، سگش بر سر قبر او جان داد.

بانکی: برادر مشد علی آن سگ را نفوشی.

برادر: نه بابا من سگم را بفروشم، آن را بیشتر از پدرم دوست می‌دارم.

آلیانی - چوبدستی سرخرنگ - طویله

میرزا: برادر مشد علی کمی از جن و پری حرف بزنیم. این مهندس دکترها، بدیخت‌ها چی می‌دونند جن و پری چیه.

برادر: ها خدمت شما از آلیانی بگم. آلیانی جاش آسیاب خرابه، حمام قدیمی و این جور جاهاست. پاهاش مثل بزم دارند، سینه‌هایش اندازه توبره است و رو دوشش می‌اندازد. لباسهایش وصله پینه است، خوراکش دل و جگر زنه‌است (زنه‌ای حامله و سرزا بیشتر) که می‌برد آب می‌کشد و با بچه‌هایش می‌خورد. توده ما یکی هست با من خیلی دشمنی دارد. عذر می‌خواهم من متأهلم اما هیچ وقت زنم را از ترس آلیانی به ده نمی‌برم. ها روزی عمومیم که زنش حامله بود گفت آقا مشد علی گفتم بعلی عموم فرمایش، گفت می‌ترسم آلیانی بسیاید دل و جگر این زن را بسیرد. چوبدستی خوشدست و قرمزم را برداشتم و کمین نشستم. این تا اینجا بماند. از چوبدستیم برای شما تعریف کنم. من با آن چوبدستی صد خانواده بهایی را زده فراری دادم. شیشه‌هایشان را

میرجلال: بله برادر آلبانی، زن عمو
برادر: چوبدستی را محکم گرفتم و همراه عمومیم به کمین نشستم، پاسی از شب گذشته بود، دیدم آمد و گردنش را دراز کرد، تا خواست از سوراخ پشت بام نگاه کند با چوبدستیم ضربهای جانانه بر پشتش زدم، ناگهان برگشت با پستانش مرا چنان زد که مادرم می‌گوید نمی‌دانم سه روز، سه هفته، هفت هفته بیهوش بوده‌ام. بله خیلی خطرناک است.

مشدعلی: برادر هیچ شده در مهمانی از ماهتران شرکت بکنی؟
برادر: ها، مهمانی از ما بهتران. آری یادم آمد روزی وارد طویله شدم، صدایی آمد آقا مشد علی بفرمایید. دیدم چه سفرهای یک نفر: در طویله؟

برادر: ها. اما به شما از آن طویله بگم چی بودند این مردهای قدیم. پیش آنها رستم دستان سام نریمان لنگ می‌اندازد. آن طویله را ز سنگ کنده‌اند به چه بزرگی، طولش بگم صد هزار متر
میرجلیل: عرضش چقدر؟

برادر: چه می‌دانم پنجاه. پانصد کیلومتر درست اندازه این اتاق دیگر صد تا گوسفند جا می‌گیرد.

یک نفر: بله از ماهتران برو طویله.
برادر: بله دیدم میزی چیده شده هر چی بگی هست. یکی گفت آقا مشد علی بفرما بنشین و زبانت را گاز بگیر. من آرام نشستم زیرچشمی سفره را نظر کردم. دیدم یک جام طلا آن وسط، گفتم هر چه بادا باد خودم را نداختم روی جام و گفتم بسم الله الرحمن الرحيم هر کدام ضربه‌ای تو سرم زندن و غیب شدن. من ماندم و جام، یک بار چوپانها آن را دزدیده بودند. با چوبدستی ام رفتم سراغشان. حالا تو تاقچه خانه جا داده‌ایم.

عمورستم: چرا نمی‌فروشی؟
برادر: می‌خواستم بفروشم مادرم گفت شگون ندارد.
یک نفر: برادر چند می‌ارزد؟

برادر: ها. نمی‌توان گفت. خیلی قیمتی است به سه هزار، سی میلیون تومان ندادم. یعنی آن را نباید فروخت.
راوی: یکی از روزها با اجاهه برادرها چند نفر از چشم‌بسته‌ها از زیر چشم بند روزنامه‌ای را نگاه می‌کردند و وقتی مشغولیتی بود برادر در حاشیه قرار می‌گرفت.

برادر: هیس سیس شو، سرو صدانباشد، بدنه به من ببینم. این چیه
می خوانید بیندازید دور، روزنامه؟ همین روزنامه‌خوانی کار دست شما داده.
برای چشم هم ضرر دارد. من خودم مدرسه رفتم نیمه کاره ول کردم، اصلاً
نخواندم. می خواهم چی کار، اگر می خواندم می شدم مثل شما که این طور
چشمنان را بسته و پهلوی هم چیده‌اند، بیندازش دور. مرا می بینی، یک دهانی
هستم اسمنم علی... است مثل دیگران از شما پنهان نمی‌کنم عوضی هم نمی‌گم.
شما آدمهای خوبی هستید. از خدا پنهان نیست از شما چه پنهان من توی
دهمان چوپان بودم. خدارا شکرگزار هستم، متشکرم از امام زمان. تو ده گوسفند
و بزر می چراندم، حالا دکتر مهندس می چرانم، روزنامه چی هست بیندازیدش
دور.

ا

سیگار بهمن

برادر: از برادران، کی سیگار بهمن دارد، یک پاکت زر دارم، چند تاناقص
است تا قی بزنیم؟

راوی: سکوت

برادر: یعنی هیچ کس ندارد ها!

راوی: برادر اخمو و پکر

برادر: خاموشی است سرو صدانباشد بکشید پایین

راوی: منظور چشم‌بندها را

برادر: مثل اینکه رویتان باز شده و عقلتان را از دست داده‌اید.

راوی: شاعر یک نخ سیگار بهمن روشن کرده و به برادر تعارف می‌کند.

شاعر: برادر مرگ من تشریف بیار قدم بزنیم ببینیم چی شده کسی چیزی
گفته است.

برادر: ببین شاعر تو آدم خوبی هستی، من راضی نیستم حتی یک ساعت
اینجا بمانی، رسول و حبیب هم همین طور، اما آن حاجی را می بینی من خودم
نایلکس ملاقاتیهای او را باز و نگاه کردم خودم آورده‌ام نشان به این نشان که
شورت و زیر پیراهن و دو پاکت سیگار داشت، حالا زیرش می‌زند من با
چشم‌های خودم دیده‌ام.

راوی: شاعر آهسته دور از چشم مشد علی به چشم‌بسته‌ها.

شاعر: کار هوشنسگ است، مشد علی سیگارها را دیده است.

هوشی: غلط می‌کند خودمان نداریم.

راوی: پس از دلچویی شاعر، برادر مشد علی با روی باز وارد جمع می‌شود.

برادر، برادرها ببینید شما را نیاورده‌اند اینجا که با سیگار خودکشی کنید.
سیگار چیز خوبی نیست سر تا پا ضرر است گرچه من خودم یک روز چهل نخ
می‌کشم و روزی که اینجانیستم اصلاً نمی‌کشم.

شامپون

برادر: هوا خیلی گرم است من رفتم دوش بگیرم.

راوی: بنا اصرار بازداشتی‌ها حمام‌گونه‌ای درست شده بود که می‌شد دوش
گرفت. بیشتر، نگهبانها استفاده می‌کردند تا چشم‌بسته‌ها
یک نفر: برادر شامپو. شامپو ببر
برادر: شامپون؟!

راوی: یک عدد شامپوی یک لیتری داروگر مصرف نشده، تقدیم برادر شد.
معلوم می‌شود برادر تا حال شامپو مصرف نکرده است. در ده بوده بعد هم که
جبهه و اینها. این بار دوش گرفتن برادر به درازا کشید، شنگول و خوشحال در
حالی که ظرف خالی شامپو دستش بود برگشت.

برادر: برادرها شامپون مال کی بود بنویسید باز هم بفرستند، جان شما چه
کیفی، کف داشت این هوار، حتماً بنویسید باز هم بفرستندها.
چشم‌بسته‌ها: کاووس گاوت زایید بنویس باز هم بفرستند.

مسواک

میرزا: برادر مشد علی اجازه بفرمایید بچه‌ها مسوак بزنند روایت هم داریم
ثواب دارد.

برادر: نخیر لازم نیست. من تا حال مسواك نزده‌ام، مگر چی شده دندانهای
مرا نگاه کنید.

راوی: دهننش را باز می‌کند، دندانهایش زرد و کرم خورده است.

برادر: این هم دندانهای بانکی، دهنت را واکن.

راوی: بانکی دهننش را باز می‌کند. برادر مشد علی مثل خریداران گاو و اسب
که دندانهای حیوان را می‌شمارند دندانهای حبیب را وارسی می‌کند.
برادر: آن هم دندانهای من، نخیر لازم نیست.

میرزا: برادر خدا را خوش نمی‌آید.
چند نفر: خواهش می‌کنیم جان مادرت برادر
برادر: باشد
یک نفر: برادر خودت هم مسوак بزن میرزا که فرمود ثواب دارد.
راوی: خواه ناخواه برادر مسواك زدن را قبول می‌کند.
برادر: آزاد اون چیز، آن فرجه را بدء ببینم.
راوی: آزاد تردید می‌کند.
یک نفر: آزاد بدء برای تور دیف می‌کنیم.
آزاد: برادر بفرما مسواك
برادر: از آن چیزش هم بزن
راوی: بعدها خمیر دندان نمی‌زد و می‌گفت بدمزه است.
راوی: بعد از دوروز
یک نفر: برادر مسواك زده‌ای؟
برادر: بلی. نه، رسول فرجهات را بدء.
رسول: مسواك آن روزی را چه کار کردی؟
برادر: خوب امروز هم توبده.
راوی: حالا باید برادر را حالی کرد که هر کس باید مسواك جداگانه‌ای داشته باشد.
راوی: برادر خنده‌ای شرمگین می‌کند.
برادر: ها. والا، با آن یکی گفشم را و اکس زدم و هر چه شستم پاک نشد.

وام

میرزا: برادر مشد علی با بانکی چه سرو سری داری، خیر باشد؟
برادر: هیچ.
شاعر: نه این طور نیست، او مدتی در انگلستان بوده، این سواددارها ممکن است سر توکلاه بگذارند. هر چی هست با ما در میان بگذار.
برادر: والا. راستش را بخواهید بانکی برايم قول وام داده است.
میرزا: آقایان معلوم است که ما همگی خاطر برادر مشد علی را عزیز می‌داریم و هر خدمتی از دستمن برآید در حقش مضایقه نمی‌کنیم، اما برادر مشد علی بهتر می‌داند که ما رازدار او هستیم. لذا خواهش می‌کنم در مورد

ایشان هیچ مسئله‌ای را پنهان نکنید و از ساخت و پاخت جداگانه پرهیز کنید.
حالا آقای بانکی بفرمایید ببینیم آیا مسئله وام حقیقت دارد و اگر درست است
بگوی برادر چقدر وام در نظر گرفته‌ای؟
بانکی: ده هزار تومان.

میرزا: ده هزار تومان؟! خجالت دارد برازنده برادر مشد علی نیست اضافه
کن.

بانکی: خوب به خاطر روی گل شما بیست هزار تومان، خوب است?
یک نفر: کم است.

بانکی: سی هزار تومان.
یکی دیگر: اضافه کن.

بانکی: پنجاه هزار تومان.
راوی: میزان وام به دو سه میلیون تومان سرمی زند.

شاعر: حالا بسیاید ببینیم برادر مشد علی با این پول چه کاری انجام دهد
بهتر است.

راوی: مشورت‌های در گوشی شروع می‌شود.
شاعر: برادرها بیچ بیچ نباشد پیشنهاد بدھید.

مهندس: یک کارخانه، کارگاه صنعتی می‌توان راه انداخت.
شاعر: نخیر کاری باشد که برادر سر در بیاورد. برادر مشد علی با صنعت
بیگانه است.

مهندس: خوب شریک می‌شویم، برادر ارباب است و سودش را برمی‌دارد.
شاعر: مشد علی در این باغ‌های نیست، یک وقت سرش کلاه می‌رود.

یکی: مرغداری ایجاد می‌کنیم.
یکی دیگر: گاوداری هم خوب است، برادر سر در می‌آورد.

شاعر: مذاکره تمام، اجازه بدھید برادر شرکایش را انتخاب کند و هر کاری به
صرفه و صلاحش است صورت دهد.

راوی: پس از چند روز برادر در گوش شاعر
برادر: شاعر!ین دو حبیب آشیان به یک جو نمی‌رود، درست است که بانکی
برايم وام می‌دهد، برادر آن یکی حبیب هم بیرون به من خیلی خدمت می‌کند،
توی مغازه‌اش عسل و خامه می‌خورم و از تلفنش استفاده می‌کنم.
شاعر: به بانکی بگو با حبیب فعلاً کاری نداشته باشد بعد می‌زنیم در کونش

بیرون می کنیم، یکی هم برادر از ماگفت، بیا فکر کارخانه داری را ز سرت بیرون کن، ضرر می کنی، تو خودت تخصص داری، گله داری کن.

برادر: قارداشلار هیس سی ایشو

راوی: برادر مشد علی چنان به حال و هوای ده برگشته بود و احساس راحتی می کرد که گاهی فکر می کرد به جای این چشم بسته ها یک گله گوسفند در اختیار دارد و با صدای هیس سی اشو فرمان می راند، تازه برای بز و گوسفند گاهی سنگ و چوب لازم بود. برای این چشم بسته های فهیم و سر به زیر چوپانی هیچ حرجی نداشت.

برادر: هیس گوش کنید من تصمیم گرفته ام با وام، گوسفند بخرم، کارخانه و اینها به درد من نمی خورد. من خودم تخصص دارم، پنج هزار رأس گوسفند می خرم و هفت نفر چوپان اجیر کرده خود نیز سر چوپان خواهم شد.

یکی: برادر کارت را ز دست نده؟

راوی: برادر متغیرانه دست به تپانچه اش می زند.

برادر: درست است مگر بدون سلاح می شود گله داری کرد؟

یکی: برادر مشد علی با این حساب چند تاسگ هم لازم است.

یکی دیگر: و همین طور چند رأس قاطر البته اهمیت سگ را برادر می دانند.

بر قاطرها نیز می توان بار کرد و از آنها استفاده های دیگر برد.

شاعر: پس در این بحثی نیست که برادر مشد علی با یستی سر چوپان شده و گله داری کند اما گوشت و پوست، شیر و ماست این همه گوسفند را چه جوری و چگونه باید بفروشد، از چه کسی کمک بگیرد؟ در این مورد نیز انشاء الله در

فرصت مناسب صحبت می کنیم.

راوی: صحبت شیرین وام روزها و هفت ها ادامه می یابد، اما لازمه گرفتن وام آزادی بانکی بود که به نظر می آمد به این زودی میسر نمی شود، روزی برادر در گوشی بانکی در میان می گذارد.

برادر: حبیب آقا چه کار باید کرد تو که حالا حالاها اینجا هستی، من هم پول

لازم دارم، می گم چیزی بنویس مقداری از وام مرا بد هند.

بانکی: یادداشت نمی خواهد، به هر شعبه بانک... مراجعه کنی و نام مراب بری می شناسند و کارت را هم می اندازند.

راوی: چند روز نگذشته بود که برادر ناراحت و اخمور و به بانکی

برادر: خدا عننت کند حبیب آبرویم رفت.

بانکی: چی شده برادر خدا نکند، بگو ببینم چی شده؟

برادر: چی می خواستی بشود، رفتم به بانک در چهارراه... گفتم فلانی را می شناسید گفتند چطور مگر، بلی او را دستگیر کرده‌اند، گفتم درست است زیر دست ماست، حالش خوب است، سلام رساند و سفارش کرد که مقداری به من وام بدھید.

بانکی: خوب بعد چه شد موافقت نکردن؟ نامردها بگو ببینم.

برادر: دیگه چی بگم، نمی‌دانم چی در گوش هم گفتند. سرم را گرم کردن نگو تلفن می‌زنند دیدم از... آمدند و مرا برگرداندند. خلاصه خیلی بد شد.

بانکی: تف، ای روزگار کارمندها را نشناختی، فقط اسامیشان را یادداشت کن به من بدھ من نامردم اگر آنها را اخراج نکنم.

راوی: بانکی پس از ماهها بلا تکلیفی به بیش از ده سال محکوم شد.

تراکتور

شاعر: برادر مشد علی با آزاد خیلی گرم گرفته‌ای، چه خبر است؟

برادر: چیزی نیست.

شاعر: بارها گفته‌ام هیچ چیز را از ما مخفی نکن، ضرر نمی‌کنی.

برادر: والا شاعر آزاد قول یک دستگاه تراکتور به من داده است.

شاعر: کی؟ آزاد قول تراکتور، بگو ببینم چطوری؟

برادر: هیچ چی همین طور گفته من از مسؤولان تراکتورسازی هستم به محض اینکه آزاد شدم قبل از رفتن به خانه با هم می‌رویم کارخانه و یک تراکتور برای تو ردیف می‌کنم، چند ساعت دیرتر هم رفتم خانه، مهم نیست به جان مادرش قسم خورده مادرش را دیده‌ام خیلی دوستش دارد.

راوی: موضوع مهمی مطرح است یکی رندی کرده بدون اطلاع جمع، بخصوص بی خبر از، شاعر و میرزا با برادر مشد علی وارد معامله شده است؛ شاعر روی زانو می‌نشینند؛ خیلی جدی و محکم صدایش را بلند می‌کند.

شاعر: آقایان آقای آزاد به برادر مشد علی تراکتور قول داده است.

آزاد: بیجا کرده اولاً سازنده تراکتور منم هر که باور ندارد از میرزا بپرسد.

برادر: ها، میرزا؟

میرزا: بلی البته تراکتورهای انگلیسی MF رانه اما تراکتورهای رومانی را راست می‌گوید.

راوی: شاعر در خط تولید تراکتورهای رومانی پیچ‌ها را محکم و چراغهای را

کنترل می‌کرد.

شاعر: بله چنانچه گفتم اولاً سازنده تراکتور من هستم ثانیاً کی گفته یک روزه تراکتور تحويل می‌دهم مگر تراکتور، مرغ است که پایش را بگیری و تحويل بدھی، شوخی نیست معامله تراکتور در بین است.

راوی: برادر بی صبرانه حرف شاعر را قطع می‌کند چراکه همه تأیید کرده‌اند کار از عهده شاعر ساخته است.

برادر: خوب شاعر پس تراکتور را برای ما جور کن.

چشم‌بسته‌ها: شاعر جور کن.

راوی: شاعر سینه را صاف و چشم‌بند را بالا زده با تبختر و تکبر شروع به سخن می‌کند. در این بین آزاد سرشن را دزدیده است.

شاعر: چشم، عرض به حضور من خودم باید بر ساخت آن تراکتور نظرات کنم، پیچ‌هایش را محکم و چراغهایش را کنترل کنم. یکی دو تا صندلی اضافه برایش کارسازی کنم شاید برادر مهمن داشت. خلاصه چیزی سفارش دهم که لایق برادر باشد. بعد آن را در محوطه کارخانه آزمایش و جعبه ابزارش را وارسی کنم و کسری نداشته باشد. در قسمت تریلی‌سازی هم آشنا هست تأکید کنم تریلی خوبی برایش بسازند. تازه بعد از همه اینها نامه‌اش را بنویسم بدhem خانمها تایپ کنند. خودم به اداره‌های فروش و حسابداری ببرم، بعد مدارک را به دفترخانه ببرم. عرض به حضور انور سورونام دروغ چرا؟ این کار حداقل بک هفته فرست می‌خواهد، کار چند ساعت و یک روز نیست، یک هفته محض روی گل برادر مشد علی. بله وقتی دفترخانه رفتم خبر می‌کنم برادر تشریف بیاورد آنجا و به مبارکی و سلامتی تراکتور را تحويل بگیرد.

جماعت: مبارک است مبارک است.

یک نفر: برادر قیمت‌ش را طی کن.

برادر: راست می‌گه، شاعر چقدر باید بدھیم؟ اساساً قیمت تراکتور چقدر است؟

شاعر: عرض کنم قیمت دولتی تراکتور رومانی چهل و پنج هزار تومان است البته باید هوای برادر مشد علی را داشته باشیم، برادر، شما ده هزار تومان اول

بدھید بقیه را قسطی پرداخت کنید.

راوی: یکی بیخ گوش برادر:

یکی: قبول نکن مگر تو چقدر حقوق می‌گیری؟

برادر: شاعر من چقدر می‌گیرم که ده هزار تومان یکجا بپردازم.

شاعر: چقدر می‌توانی بدھی؟

یکی: شاعر همه چیز دست خودته دیگر، از دم قسط، ماهی دو هزار و پانصد

تومان خیر ببینید انشاء الله.

راوی: داستان تراکتور روزها، ساعتها از شیرین ترین صحبت‌ها بود.

برادر: شاعر حالا ما آمدیم بعدها از بازپرداخت اقساط خودداری کردیم چی

پیش می‌آید ها، کی به کیه؟

شاعر: والله، آنجا دیگر به من مربوط نیست، تو دانی و دولت وظیفه من آن

است که فرمان تراکتور را به دست تو بسپارم.

برادر: حالا این تراکتور بیرون چند می‌ارزد؟ ماتا چقدر می‌توانیم بفروشیم؟

شاعر: اگر بتوانی به نحوی به کردستان ببری صد و چهل، صد و پنجاه هزار

تومان و اگر همین جا بفروشی صد و بیست، صد و پانزده هزار تومان، اختیار
دست توست.

برادر: یعنی ما چقدر سود می‌بریم؟

راوی: بر همه معلوم شده که برادر چندان اهل حساب و کتاب نیست. اساساً

نیازی هم نمی‌بیند به مغزش فشار آورده و جمع و تفریق کند، دهها نفر حسابدار
به طور رایگان و داوطلبانه در خدمت او هستند و برایش حساب می‌کنند.

شاعر: دست کم هفتاد هشتاد هزار تومان برایت می‌ماند.

برادر: میگم روح الله را هم بر می‌دارم به بلغارستان می‌روم، ها، میرزا یک بار

گناه کردن که اشکالی ندارد، دارد؟

میرزا: بلی یکی دو بار اشکال ندارد.

راوی: روح یا روح الله دوست و همکار برادر مشد علی است، برادر مشد علی
از معلمان ایدئولوژی شنیده است که کشورهای کمونیستی پر از فحشا و فساد
است و در این مورد بلغارستان جای ویژه‌ای دارد. برادر نیز دهنش آب افتاده که
سری به آنجا بزند.

برادر: شاعر انشاء الله که تو به زودی آزاد می‌شوی و تراکتور را برای ما
کارسازی می‌کنی.

چشم‌بسته‌ها: انشاء الله انشاء الله.

عمل می‌آورد که شاعر از نعمت آزادی برخوردار شود و برادر به وصال تراکتور برسد.

برادر: ببینم شاعر تو همه چیز را گفته‌ای، چیزی را انکار نکرده‌ای؟

شاعر: بلی من چیزی برای مخفی کردن ندارم. اساساً من چه کاره‌ام؟

برادر: آری راست میگی، والله، تو هم مثل من بی‌سواد هستی بدخت و

بیچاره‌ای، هر چه هست زیر سر این باسواندها و مهندس دکترهاست.

شاعر: احسن من هم همین را میگم.

راوی: بعد از چند روز.

برادر: شاعر ببینم، تو آن چیزها، آن اعلامیه‌های ریز و کوچک را اعتراض کرده‌ای؟

شاعر: تو را به خدا برادر این وصله‌هارا به من نچسبان. اعلامیه چی هست؟

برادر: ها، راست میگی بگو اصلابه من چیزی نداده‌اند، من هیچ چی نمی‌دانم یا بگو داشتم میوه می‌خریدم توی پاکت گذاشته و داده‌اند، ها، یا بگو توی ترمینال داده‌اند در آن شلوغی من چی می‌دونم کی بوده چی بوده.

شاعر: نه برادر به من چیزی نداده‌اند.

راوی: چند ماه گذشت نه تنها شاعر آزاد نشد ممنوع‌الملاقات نیز هست، یک روز در عین یأس از آزادی شاعر برادر خوشحال انگار راه حلی پیدا کرده باشد.

برادر: شاعر، ناقلاً مگر برادر تو در تراکتورسازی کار نمی‌کند؟

شاعر: چرا، بچه‌ها این برادر مشد علی خودش ناقلاست از کجا فهمیدی، احسن راست میگی.

برادر: بلی ما اینیم، ما می‌توانیم... می‌تواند، حالا میگم شاعر تو یادداشتی به برادرت بنویس. هر چی هم دوست داری توی آن بنویس. من آن را طوری می‌برم که هیچ کس بونبرد. در آخر یک جمله بنویس که آن تراکتور را برابریم ردیف کنند.

شاعر: برادر من، نه بابا آن هم مثل تو بی‌دست و پاست، بی‌سواد است، به زیادی سنش نگاه نکن. به قول تو اگر چیزی بلد بود که می‌گرفتندش الان اینجا بود مرا تنها نمی‌گذاشت. مثلاً برادر بزرگ است، نه برادر، این کار ازاو ساخته نیست.

راوی: شاعر که نه ماه چشم بسته و بعد ماهها در زندان بود نقل می‌کند.

شاعر: تازه از زندان آزاد شده بودم، روزی مادرم با نگرانی گفت چند نفر آمده

بودند دم در سراغ تو را می‌گرفتند باز هم خبری هست، گفتند برمی‌گردند، یکی دو روز بعد در زدند. خانم گفت برادرها هستند. رفتم دم در دیدم برادر مشدعلی، یوسف دو سه نفر دیگر، گفتم دم در زندان چه خبر رسول چه کار

من لباس بپوشم ببایم، برادر مشد علی شروع کرد.

برادر: خوب شاعر حالت خوب است، در زندان چه خبر رسول چه کار
می‌کند، آزاد کی آزاد می‌شود؟

شاعر: سراغ آنها بی را که به وی وعده و عیید داده بودند می‌گرفت بالاخره رسید به اصل مطلب

برادر: شاعر برویم سر مسئله تراکتور، حالا چی میگی الحمد لله آزاد شده‌ای.

شاعر: گفتم برادر، متأسفانه مرا به کارخانه راه نمی‌دهند. توسعی کن نامه‌ای برایم بیاور بتوانم دوباره مشغول شوم. تراکتور هم روی چشمم، مرد و قولش، برادر به فکر فرورفت و به نظرش دعایی بود مستجاب نشدندی.

برادر: نه دیگر من هم نیستم.

شاعر: در حالی که لباس فرم تنش بود.

برادر: اما شاعر خسارت سنگینی متحمل شدم.

سینه‌زنی و یا حسین

برادر: سیس شو سرو صدا نباشد، میرزا، اینها حمد و سوره نماز را بخوانند ببینم بلندند، همه‌اش هر هر می‌خندند، برادرها ایراد می‌گیرند که پست من همه‌اش خنده است. نمازه‌اشان هم الکی است.

رسول: میرزا، چاره‌ای بیندیش گندش درمی‌آید.

میرزا: برادر بیا اینجا، بچه‌ها نشنوند، ببینم اول از همه من و تو باید قرائت کنیم اول خودت پیش من بگو چک کنم آبروی ارگان رانبری.

راوی: اگر هم برادر درست قرائت کند میرزا حد تا ایراد خواهد گرفت.

برادر: والله، من خودم هم همچین بلد نیستم بس چه کار کنیم دهن همکارهایم را باید ببیندیم.

میرزا: سینه‌زنی راه می‌اندازیم.

برادر: هاهای، سینه‌زنی یعنی اینها سینه بزنند.

چند نفر: برادر تو دستور بده هر کاری بگی انجام می‌دهیم.

برادر: نوحه خوان چی، کی نوحه میگه؟

میرزا: شاعر.

شاعر: من، نوحه!

میرزا: یکی از اشعارت را با آهنگ نوحه می خوانی، صدای خوب هم که داری.

راوی: شاعر شروع کرد و همه آماده سینه زدن، برادر از اینکه همه آماده‌اند

خوشحال شد اما از نوحه شاعر سر در نیاورد.

برادر: نه صبر کنید کتاب نوحه بیاورم.

راوی: همه سر پا آماده سینه‌زنی هستند. در متن نوحه مصراعی بود به این

مضمون که حالا این را کجا دفن کنم!!! کجا بگذارم؟

بانکی: شاعر نگاه کن بین چه جور می‌زنم والله، من همه‌اش تو انگلستان و

اینها بوده‌ام یاد مرفته است بین این را به کجا، این را به کجا...

راوی: همه از خنده روده بر می‌شوند، شاعر هم خنده‌اش می‌گیرد، برادر

مشد علی خودش غش غش می‌خنند.

بچه‌های حکم‌آباد: برادر ما هر سال ایام محرم را با چوب‌دستی و قمه

عزاداری می‌کنیم. اجازه بده امسال نیز نذرمان را به جا آوریم.

راوی: دیگران نیز تأیید می‌کنند، دسته چوب به دستها با چشم بسته به

سرکردگی بچه‌های حکم‌آباد یا حسین‌گویان پای می‌کوبند بر یزید و یزیدیان

لعنت باد.

آوازخوانی

میرزا: برادر ایام محرم سر آمده، با اجازه‌ات اندکی خوش باشیم. این شاعر را

می‌بینی خوب آواز بلد است.

برادر: مرگ من چه جوری؟

میرزا: مثل عاشقها.

برادر: باشد بخوان ببینم.

راوی: شاعر بلا فاصله و بدون تعارف آهنگی محلی با دهانش می‌زند تا

می‌خواهد بخواند برادر با عجله و ذوق زده وسط آهنگ می‌دود تا در این میدان

نیز خودی نشان دهد.

برادر: من خودم صد تا مثل شاعر را حرفیم، سینه‌ام دفتر است، صد تا عاشق

را شکست داده و سازش را گرفته واژده اخراج کرده‌ام. بلی حق دارید بخندید.

فکر می کنید شوخي می کنم یعنی با عاشقها دوئل کرده ام و شکستشان داده ام.

رسول: شاعر بزن برادر یک دهن برای ما بخواند.

راوی: برادر هر چه به مغزش فشار می آورد از آن دفتر سینه چیزی به خاطرش نمی آید.

یک نفر: تقصیر نداری برادر با این جنگ و جبهه چیزی تو ذهن آدم نمی ماند.

برادر: ها، به هر چی جبهه و جنگ است.

راوی: آهسته ولی جدی فحشی نثار جبهه و جنگ و مسببان آن می کند.

چند نفر: چی گفت؟ برادر چی گفت؟

میرزا: هیچ چی. همه چیز را که نباید بلند گفت.

چند نفر: برادر تو را خدا جان مادرت یک دهن بخوان می دانی که ما هم غریبیم دلمان گرفته است.

راوی: با کمک و تشویق میرزا و دیگران با انکراس صفات رطب و یابس را به هم می بافند و می خوانند.

برادر: حالا از کرمان آمدہ ام مطلب را بپرس بگویم - تو را کره و عسل داده ام، مادر جان حلالم کن که رفتی هستم. شاعر آهنگ غریبانه بزن.

پشت بام زندان گنجشکها می چرند
معشوقهها پهلوی هم در زندان می خوابند.

جماعت: به به به ساغول ساغول

میرزا: از کورا و غلو بخوان.

برادر: ها، برادرم حیدر کجاست به میدان بباید، شمشیر مصری برگشد
قبضه اش خونین شود   بگذار صدایت کنند میرزا دایی

چشم بسته ها: به به، به به، ساغول

راوی: قرار بر این می گذارند که شاعر آواز بخواند و برادر مشد علی اگر چیزی
بلد است بنوازد.

به یاد می آورد که بچگی با شانه و زرور ق سوتک درست می کردند و می زدند،
فکرش را بازسازی کرد وسعي می کرد آن را به صداد رآورد.

لایلای ننه وای

آلی قوینوندا قایتديق ننه سيز
جان، سؤنن شمعينه پروانه ايدي
بير او شاق تك آنایا محتاج ايديق
نوجه خوان ايدي يتلین گور نفسي
داغلا را گؤيلره تك غم قلاتيب
بلکه ده روحو چاتيب امداديما
قيزلا راسس و تریب افغانه گلیب
اما حس ائيله بيرم کوسموشيدى
آتايام من سيزى تك قويما يارام
دنيادا لحظه ده دينجلمه دى او
بيز لره غصه لى چون قصه دئدى
آرخابين ياسديغا باش آتمادي هئچ
ليک حقينه دئين نئيله ميشيك
بيرده قبرينده يازيلميش داش ايدي
يئربو مرحومه يه جنت دى دibile
شعر و قرانيله، خوش صحبتيله
قويدولار تسلیته سنگ تمام
آرتيق اولسون هاميزين مرحومتىز
يوخسا باشسىز، آناسىز قالما ماميشيق
ديسکينىب دير اۋەرە ك آتدى خيالى
آى يازىقلار آنانىز گلمىھ جك

آپارىب تورپاغا وئردېك اونوبىز
وادى رحمت عزاخانه ايدى
هوش يوخ باش دا هاج واج ايديق
يئر و گۆيدن او جالير ناله سسى
سانكى يوللار قارابا چولقا لانىب
نىچە گلدىك ائوه گلمير يادىما
گيزلىجە شام غربىانه گلېب
اوز تو توب گوشە ده أىلشىمىشىدى
راضى اولدوز بالاتورپاقدا قالام
آغ گونون روزگارين گۈرمە دى او
بىش او شاقدان نە قدر غصه يئدى
غم كدر لردن او باش آچمادى هئچ
اينجىدېب بىز اونو هرسوز دئمىشىك
مزدى گۆزدن نېچە قطره باش ايدي
ائشىدىن گلدى بىزە فاتحە يه
جملە رحمت او خويوب حرمتىلە
وئرىدى باش ساغلىقى ائل طايغا تمام
ختم مجلسلرى چوخ اولدو عزيز
گاه خيال ائيله دىك آيرىلما ماميشيق
ليک بىر ضربە او ياتدى خيالى
بو تسلى لر آنا و ئرمىھ جك

بوآنا اولدو سیز آلاه دائمه بین
 اولمه بیبدیر قولاق آس نفمه سینه
 باخ او دور چادرالیدیر اوردادوروب
 دائمه بین آستاجا کیمله قونوشور
 اشیدر سؤزلری کیم آسساقولاخ
 کنج خلوتهه اندیر راز و نیاز
 صبح اذانیندا آلیب دستمازی
 قیز چکیل سفره ده یئر ساخلا اونا
 بیزه تئزدن اوزو آچدی قاپینی
 یورقانی اوستومه کیم چکدی دونن
 یو خدور؟ حتما چورک آلماغا گئدیب
 اولمه بیبدیر او، مگر عاشق اولر
 منجه ختمینده ده او حاضر ایدی
 بیز واریق بس آنامیز واردی یقین
 اویر دیدیر هنری شعری منه
 هارا گئتسیم او خیالیمدا گلر
 بالا قربان سنه دور باتماننه
 بئله بیلمزدیم آنا جان اولومی
 حق ده اولسا بیاؤلوم یاخشی دئیبل
 سینادین بیز لری دی دور گل آنا
 قیز گلین لرنه بیلیر او خشاماغی
 ال توقان اللرینه قوربان آنا
 سنه سنسیز ننه سوئله نه یازیم
 گول آنا محروم آنا مظلوم آنا
 ننه سن سیز نتجه بیز کنده گئدک
 ننه اولدون، اریوه قارداشیوا
 باشیوین آغریسینا قربان اولوم
 ای اولان دردلره درمان، ننه واي
 اولدو کول باشیما ای واي ننه واي

ای وای مادرم از استاد شهریار

می آمدیم و کله من گیج و منگ بود. انگار جیوه در دل من آب می کنند.
پیچیده صحنه های زمین و زمان به هم، خاموش و خوفناک همه می گریختند.
می گشت آسمان که بکوید به مغز من، دنیا به چشم گنها کارمن سیاه
وز هر شکاف و رخنه ماشین غریوباد، یک ناله ضعیف هم از پی دون دوان
می آمد و به مغز من آهسته می خلید، تنها شدی پسر
در راه قم به هر چه گذشت عبوس بود، پیچید کوه و فحش به من داد و دور
شد، صحراء همه خطوط کج و کوله و سیاه، طومار سرنوشت و خبرهای سهمگین.
دریاچه هم به حال من از دور می گریست، تنها طواف دور ضریح و یکی نماز،
یک اشک هم به سوره یاسین من چکید، مادر به خاک رفت.
باز آمدم به خانه چه حالی نه گفتني، دیدم نشسته مثل همیشه کنار حوض،
پیراهن پلید مرا باز شسته بود، انگار خنده کرد ولی دل شکسته بود، بردی مرا به
خاک سپرده و آمدی؟
تنها نمی گذارمت ای بینوا پسر.
او باترانه های محلی که می سرود، باقصه های دلکش و زیبا که یادداشت، از
عهد گاهواره که بندش کشید و بست، اعصاب من به ساز و نوا کوک کرده بود، او
شعر و نغمه در دل و جانم به خنده کاشت، وانگه به اشکهای خود آن کشته آب
داد.
او پنج سال کرد پرستاری مریض، در اشک و خون نشست و پسر را نجات
داد، اما پسر چه کرد برای تو؟ هیچ، هیچ، تنها مریضخانه به امید دیگران، یک
روز هم خبر که بیا او تمام کرد.

اقوامش آمدند پی سرسلامتی، یک ختم هم گرفته شد و پر بدک نبود، بسیار
تسليت که به ما عرضه داشتند، لطف شما زیاد.
می خواستم به خنده درآیم به اشتباه، اما خیال بود، ای وای مادرم.
اما ندای قلب به گوشم همیشه گفت، این حرفها برای تو مادر نمی شود.
پس این که بود دیشب لحاف رد شده بر روی من کشید، لیوان آب از بغل من
کنار زد.

هر روز می گذشت از این زیر پله ها، آهسته تا بهم نزند خواب ناز من، امروز
هم گذشت، در باز و بسته شد. او باز زیر پای من اینجا نشسته بود، آهسته با خدا
راز و نیاز داشت، با پشت خم از این بغل کوچه می رود، چادر نماز فلفلی انداخته
به سر، کفش چروک خورده و جواراب وصله دار،
او فکر بچه هاست، هر جا شده هویج هم امروز می خرد. بیچاره پیرزن برف
است کوچه ها،
آهسته باز از بغل پله ها گذشت. در فکر آش و سبزی بیمار خویش بود، اما
گرفته دور و برش هاله ای سیاه. او مرده است و باز پرستار حال ماست.
در زندگی ما همه جا وول می خورد. هر کنج خانه صحنه ای از داستان اوست.
در ختم خویش هم به سر کار خویش بود بیچاره مادرم.
نه او نمرده، می شنوم من صدای او... نه او نمرده است که من زنده ام هنوز، او
زنبده است در غم و شعر و خیال مین، میراث شاعرانه من هر چه هست از اوست،
کانون مهر و ماه مگر می شود خموش...

قیمت: ۱۵۰۰ تومان

ISBN 964-6

تهران صبا قصیده

9 789646